

ΤΕΥΧΟΣ 160

ΤΙΜΑΤΑΙ ΔΡΧ. 3

ΝΕΑ ΕΠΟΧΗ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΟΡΗΣΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ ΗΡ. ΜΑΛΛΩΣΗΣ

ΕΤΟΣ Δ' ΠΕΡΙΟΔΟΣ Γ'

25 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1927

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Χ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ	— Μέχρις συντελείας των αιώνων
Ι. Π. ΧΡΥΣΑΝΘΟΠΟΥΛΟΥ	— Τις ἔγραψε τὸ τέταρτον εὐαγγέλιον
ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΩΣ	— Γεγονότα καὶ σχόλια
ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΓΟΥΝΑΡΙΚΟΥ	— Ἡ κατεύθυνσις τοῦ ἀγῶνος
ΦΟΥΡΝΕ	— Ἡ 18η Νοεμβρίου 1916.
ΧΙΜΠΕΝ	— Κωνσταντῖνος Α' καὶ ὁ λαὸς του
Σ. ΣΩΤΗΡΙΑΔΗ	— Τὸ ἐκπαιδευτικὸν ζήτημα

ΤΟ ΤΕΥΧΟΣ 8 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ
ΑΦΙΕΡΩΜΕΝΟΝ ΕΙΣ ΤΟΝ Β. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΝ

ΑΘΗΝΑΙ
ΓΡΑΦΕΙΑ: ΣΤΑΔΙΟΥ 24

ΟΡΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ

ΕΤΗΣΙΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ Δρ. 150	— Διὰ δημοσιεύσεις ἀγγελιῶν ἰδιαίτεραι συμφωνίαι.
ΕΞΑΜΗΝΟΣ » » 75	— Τὰ ἐμβάσματα ἀπευθύνονται δι' ἐπιταγὴς πρὸς τὴν διεύθυνσιν.
ΕΤΗΣΙΑ ΕΞΩΤΕΡΙΚ. (γενικῶς) λ. 1	— Διὰ πᾶσαν ἀνωμαλίαν περὶ τὴν ἀποστολὴν τοῦ φύλλου οἱ κ. κ. συνδρομηταὶ παρακαλοῦνται ν' ἀπευθύνωνται πρὸς τὴν Διεύθυνσιν.
» ΑΜΕΡΙΚΗΣ Δολλάρια 5	
Ἑξάμηνοι συνδρομαὶ Ἑσωτερικοῦ καὶ τριμήνοι Ἑσωτερικοῦ δὲν γίνονται δεκταί.	

ΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΝΟΝΤΑΙ

ΟΡΥΚΤΕΛΑΙΑ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ ΣΕΛΛ

SINGLE-DOUBLE-TRIPLE-GOLDEN-GEAR

ΑΓΓΛΙΚΗΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ SHELL MEX

ΟΠΩΣ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΘΟΥΝ ΟΙ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΑΙ'Η ΕΤΑΙΡΙΑ
ΕΚΑΝΟΝΙΣΕ ΤΑΣ ΤΙΜΑΣ ΤΩΝ ΑΛΛΩΝ ΣΥΝΑΓΩΝΙΣΤΩΝ

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΟΡΥΚΤΕΛΑΙΩΝ

SINGLE SHELL
(ΣΙΓΚΛ ΣΕΛΛ)

Όρυκτέλαιον λεπτόρευστον και μακράς διαρκείας. Τό ιδεώ-
δες όρυκτέλαιον δι' αυτοκίνητα μικράς δυνάμεως και μηχα-
νάς ψυχωμένας δι' ύδατος και αυτοκίνητα.

DOUBLE SHELL
(ΝΤΟΥΠΛ ΣΕΛΛ)

Όρυκτέλαιον μετρίας ρευστότητος, χρησιμοποιούμενον εις
τά πλείστα αυτοκίνητα πολυτελείας, εξασφαλίζον την ευ-
κολον εκκίνησιν και εις τον ψυχρότερον καιρόν λιπαίνει ά-
μέσως όλα τα κινούμενα μέρη.

TRIPLE SHELL
(ΤΡΙΠΛ ΣΕΛΛ)

Όρυκτέλαιον πολύρευστον ιδίως δια καιρόν λίαν θερμόν,
κατάλληλον δια μεγάλης δυνάμεως αυτοκίνητα, λεωφορεία
και βαρέα αυτοκίνητα. Κατάλληλον δια μοτοσυκλέτας.

GOLDEN SHELL
(ΓΚΟΛΔΤΕΝ ΣΕΛΛ)

Λίαν παχύρευστον ειδικώς παρσχασμένον δια μηχανάς
ψυχωμένας δι' άέρος.

SHELL GEAR OIL
(ΣΕΛΛΓΚΕΑΡΟ-ΙΛ)

Εξαιρετικής ποιότητος όρυκτέλαιον δια το κιώτιον των
ταχυτήτων και του διαφορικού.

**SHELL TRANSMIS-
SION GREASSE**
ΣΕΛΛ ΤΡΑΝΣΜΙΣΙΟΝ
ΓΚΡΗΣ

Λίπος δια μηχανισμούς μεταδόσεως κινήσεων εκ του κινη-
τήρος (Transmission) κυλινδρικούς και με μπίλιες.

Τό ιδεώδες όρυκτέλαιον, όπως αποφεύγετε τας απανθρακώσεις. Τα
όρυκτέλαια ΣΕΛΛ διυλίζονται οθτως ώστε να μη παρουσιάζουν ανθράκω-
σιν, έχουν δέ αποδειχθή κατόπιν δοκιμών, ότι δεν αφίνουν κατά την χρη-
σιμοποίησιν άνθρακα.

ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΕΙΤΕ ΠΑΝΤΟΤΕ BENZINHN KAI OPYKTEΛAIA
ΣΕΛΛ

SHELL COMPANY (HELLAS) LTD

ΓΕΝΙΚΟΙ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

A. E. B. E. "Π. Γ. ΜΑΚΡΗΣ ΚΑΙ ΣΙΑ",

ΚΥΡΙΑΚΗ 25 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1927

ΝΕΑ ΕΠΟΧΗ
ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ

ΕΤΟΣ Δ' ΠΕΡΙΟΔΟΣ Γ'

ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΕΥΧΟΥΣ 160

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΗΡ. ΜΑΛΛΩΣΗΣ

"ΜΕΧΡΙ ΣΥΝΤΕΛΕΙΑΣ ΤΩΝ ΑΙΩΝΩΝ,"

Δέν έλλυσε βεβαίως ούτε η Χριστιανική
θρησκεία το πρόβλημα της Ανθρωπίνης
υπάρξεως και του Ανθρωπίνου προορι-
σμού. Το πρόβλημα τούτο θα συντα-
ράσση και θα τρικυμίζει τας συνειδήσεις
μέχρι συντελείας των αιώνων. Είπε το
κεντρικόν σημείον της Ανθρωπίνης εξέ-
λίξεως. Η Ιστορία ως κύριον σκοπόν
έχει, να γνωρίση εαυτὸν ὁ "Ανθρωπος,
να εὖρη τον λόγον της δημιουργίας του,
να ἐννοήση ποῦ θα καταλήξη ἡ "Ανθρω-
πίνη ζωή, να ἀνακαλύψῃ τοὺς νόμους
και τὰς πραγματικὰς συνθήκας της λει-
τουργίας της και τῶν ἐκμορφώσεών της.
«Γνωσις τοῦ "Ανθρώπου
παρὰ τοῦ "Ανθρώπου και ἐπι-
βολὴ αὐτοῦ ἐπὶ τῆς Ζωῆς»
εἶπε ὁ καρπὸς τοῦ Πολιτισμοῦ. Τούτο
πραγματοποιεῖται διὰ τῆς ἐξελίξεως, διὰ
τῶν αἰώνων, διὰ τῆς πείρας διὰ τῶν ἐπι-
στημονικῶν γνώσεων και ἀνακαλύψεων,
διὰ τῆς χρησιμοποίησεως και προσαρμο-
γῆς αὐτῶν εἰς τὰς ἀνάγκας και τὰς ἀπαι-
τήσεις τῆς ζωῆς.

Πραγματοποιεῖται βαθμιαίως, διαδο-
χικῶς.

Πραγματοποιεῖται διὰ τῶν ιδίων δυνά-
μεων, ἀγώνων και θυσιῶν τοῦ "Ανθρώ-
που. Δέν ἦτο δυνατόν λοιπὸν να δοθῇ
ἐκ τῶν προτέρων λύσις εἰς αὐτὸ οὔτε διὰ
θρησκείας ἐξ ἀποκαλύψεως, όπως εἶπε ἡ
Χριστιανική. Καὶ ἡ Θρησκεία και ἡ
"Επιστήμη και ἡ Τέχνη εἶνε ἀπλῶς πτε-
ρυγες, διὰ τῶν ὁποίων ὁ "Ανθρωπος φέ-
ρεται διὰ τῶν ἀβύσσων τοῦ ἀγνώστου
και τοῦ μέλλοντος πρὸς τὴν ὑποθετήν
χώραν τῆς τελειοποιήσεώς του και τῆς
εὐδαιμονίας του.

Ἐὰν ὅμως δέν ἔδωκεν ἀντικειμενικῶς
και ἡ Χριστιανική θρησκεία τὴν λύσιν

τοῦ ἀγωνιώδους προβλήματος τοῦ "Αν-
θρώπου, διέγραψεν ἐν τούτοις πρὸς αὐτοῦ
τὸν ἀληθῆ γνώμονα τῆς ὑποκειμενικῆς
προσανατολισεώς του πρὸς τὰς ἀπώγεις
τῆς "Αληθείας, τῆς Δημιουργί-
ας ἡς ἀρμονίας. Ἐρριψε, διὰ τῶν
συμβόλων της, τῶν θαυμασίων της και
τῆς καθολικότητος και ἀγνότητος τῆς
"Ιδεολογίας της, μίαν σταθερὰν και ἐντο-
νὸν ἀκτῖνα εἰς τὴν ἀμορφον ομίχλην τῆς
συνειδήσεως και τῶν κατευθύνσεων τοῦ
"Ανθρώπου. Ἐρρύθμισε τὴν πνευματι-
κότητά του, ἥτις ἀποτελεῖ τὸ πραγμα-
τικὸν βάθος και τὴν πραγματικὴν οὐσίαν
τῆς "Ανθρωπίνης ὑποστάσεως, παρὰ πᾶ-
σαν ἄλλην φωνὴν και γνώμην, και ἔδωκε
μίαν ἡθικὴν αἰτιολογίαν εἰς τὰς τραγι-
κότητας τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς. Ἐφωδι-
ασεν αὐτὸν διὰ τοῦ μεγάλου και ζωο-
ποιοῦ στοιχείου τῆς Πίστεως, και ἤνα-
ψεν ἐνώπιόν του τὰ πύρρα μεγάλου και
ὑπερέτερου προορισμοῦ, παραμυθίματος
και λύτρου τῆς πνευματικῆς ἀγωνίας
του και τῶν ἡθικῶν σπαραγμῶν του.

Ἡ διακήρυξις τοῦ Χριστιανισμοῦ, ὅτι
ὁ "Ανθρωπος εἶνε δυνάμει Θεός, ὅτι δύ-
ναι να κερδίσῃ τὴν ἀθανάσιαν διὰ στα-
θεροῦ και ἐπιμόνου ἀγῶνος ἐναντίον
τῶν ὀλισκῶν περιπλοκῶν και παραπλα-
νήσεων, ὅτι δύναται, μὴ ἐγκαταλείπων
εαυτὸν εἰς τὴν ἑλξιν και τὴν σαγήνην
τῶν ὀλισκῶν ἀπαιτήσεων και ἱκανοποιή-
σεων, τῶν ζωῶδων λειτουργιῶν και ἀπο-
λαύσεων, να ὑψώσῃ ἐν τέλει ἀκατάλυ-
τον και ἀπρόσβλητον, ἐπὶ τῶν ἐρειπίων
και τῶν σκιῶν τῆς "Υλῆς και τῆς μηχαν-
νικότητος τῆς Ζωῆς, τὴν πνευματικὴν
τοῦ ὑπόστασιν, τὸ δμοιογενεὲς
"Εγώ του, εἶνε ἀληθῶς ἀξία ἐνός
Θεοῦ, ἀλλὰ ἀξία και τοῦ "Ανθρώπου.

δρίου, τὸ «Συμβούλιον» νὰ καταρτίσῃ «Το-
πικὰς Ἐπιτροπὰς Ἀντιπολιτεύσεως» εἰς
ὅλας τὰς πόλεις τῆς Ἑλλάδος καὶ τοιαύτας
εἰς τὰ κέντρα τοῦ ἐξωτερικοῦ ὅπου διαβι-
οῦν ὁμόφρονες, μὲ καθωρισμένην ἐντολὴν
ἐνεργείας. Αἱ ἐπιτροπαὶ αὗται νὰ ἀνασυστή-
σουν τοὺς «Λαϊκοὺς Πολιτικοὺς Συλλόγους»
τοὺς θριαμβεύσαντας κατὰ τὸ 1920. Ἐτέρα
Ἐπιτροπὴ τῇ συνεργασίᾳ τῶν διευθυντῶν
τῶν ὁμοφρόνων ἐφημερίδων νὰ καταρτίσῃ
τὸ δημοσιογραφικὸν «κομιτᾶτον» τοῦ ἀγῶ-
νος, ὥστε ὅλος ὁ ὁμόφρων τύπος τῶν Ἀθη-
νῶν, τῶν ἐπαρχιῶν καὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ νὰ
ἐμφανίζεται ὁμόφρονος ἐν τῇ ἐξυπηρετήσῃ
τῶν σκοπῶν τοῦ ἀγῶνος.

* *

Μία τοιαύτη ἐνέργεια, μία τοιαύτη ὁργά-
νωσις τοῦ ἀγῶνος ἡμῶν, ἡ ὁποία θ' ἀνεξω-
πύρου τὸ κινδυνεῦον σχεδόν, ἔνεκα τῆς ἀδρα-
νείας καὶ τῆς μοιρολατρίας ἡμῶν, νὰ λησ-
μονηθῇ περιεχόμενον αὐτοῦ, εἶνε καθ'

ἡμᾶς ἡ μόνη ἐπιτακτικῶς ἐπιβλημένη σήμε-
ρον.

Ἡ ὡς πρόγραμμα δὲ τοῦ συγκληθησομένου
Συνεδρίου θὰ ᾔτον:

Ἡ ἀποκατάστασις τῶν πολιτικῶν
ἐλευθεριῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ,
καὶ ἡ ὁριστικὴ ἀπαλλαγὴ τοῦ ἀπὸ τὸ
ἠθικὸν μίasma τὸ ὁποῖον ἐπεσσω-
ρευσεν εἰς τὸν πολιτικὸν καὶ κοινω-
νικὸν καὶ Ἐθνικὸν καὶ Θρησκευτι-
κὸν βίον τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ὁ Βενι-
ζελισμὸς, ἡ Δημοκρατία του, καὶ ἡ
Στρατοκρατία του.

Ἐὰν οἱ σύνεδροι συμφωνήσουν ἀπο-
λύτως ἐπὶ τοῦ σκοποῦ τούτου, ποτὲ βεβαίως
δὲν θὰ διαφωνήσωσιν οὐσιαστικῶς ἐπὶ τῶν
μέσων καὶ τοῦ τρόπου καὶ τῶν μεθόδων τῆς
πραγματοποιήσεως αὐτοῦ.

ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΓΟΥΝΑΡΙΚΟΣ

ΑΠΟΚΑΛΥΨΕΙΣ ΤΟΥ ΝΑΥΑΡΧΟΥ ΦΟΥΡΝΙΕ ΤΑ ΝΟΕΜΒΡΙΑΝΑ

(Πῶς δικαιολογεῖ ὁ Γάλλος Ναύαρχος, πρωταγωνιστὴς εἰς τὰ γεγονότα
1918 τὰς πιέσεις τῶν Συμμάχων ἐναντὶ τῆς Ἑλλάδος).

(συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Εἰς ἀπάντησιν τοῦ τηλεγραφήματός μου
τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ναυτικῶν διεισέλετο ὅτι
εἶχα πᾶσαν ἐλευθερίαν δράσεως. Πῶς ἦτο
δυνατὸν ἐντούτοις νὰ παράσχῃ τὰς ζητούμε-
νας ἐγγυήσεις; Πῶς ἦτο δυνατὸν νὰ ὑποσχε-
θῶ ὅτι οἱ ἔλεγχοι θὰ ἐχαλαροῦντο, τὴν στι-
γμὴν κατὰ τὴν ὅποian ὁ ὑπουργὸς μου ἐπέ-
βαλε διὰ νὰ τοὺς διευθύνῃ, τὸν ἀνθρώπον τῆς
ἐμπιστοσύνης του, τὸν ἀπ' εὐθείας πληρο-
φοροῦντα αὐτόν, τὸν ναυτικὸν ἀκόλουθον κα-
ὶ αὐτοῦ ὁ ζυγὸς ἐγένετο βαρύτερος, ἰδίαι
εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὸ μυστικὸν τῶν ἐπιστολῶν;
Πῶς ἠδυνάμην νὰ ὑποσχεθῶ ὅτι θὰ
παρεκώλυον τοὺς βενιζελικοὺς νὰ χρη-
σιμοποιήσουν διὰ στασιαστικοὺς σκο-
ποὺς τὰ ὅπλα τὰ ὁποῖα θὰ τοὺς παραδί-
δοντο ὅταν ὅπως ἐγνώριζον—λέγων αὐ-
τὰ δὲν διατυπῶνω μομφήν—ἐξήτουν νὰ
καταλάβουν τὰς νήσους, νὰ ὑπερβοῦν
καὶ τὴν δευτέραν ζώνην ἀπὸ θαλάσσης,
ὅταν πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν ἐξήτουν ἀν-
τιτορπιλλικά, ὅταν εἶχον ἀποθήκας δ-

πλων εἰς τὰς Ἀθήνας, καὶ εἰς αὐτὰς ἀκό-
μη τὰς πρεσβείας; Ὁ Βασιλεὺς μου τὰς
ὑπέδειξε, ἐγνώριζεν ὅτι ὑπῆρχον μεγάλα
ποσότητες, εἰς τὰς διάφορα γραφεῖα τῆς γαλ-
λοαγγλικῆς ὑπηρεσίας πληροφοριῶν, περι-
στώπων, χειροβομβίδων, βομβῶν ἀκόμη. Γε-
γονὸς τοῦ ὁποῖου ἡ ἀκρίβεια μοῦ ἀπε-
δείχθη κατὰ τρόπον ἀδιαφιλονέητον.
Ὅλα αὐτὰ ἦσαν προωρισμένα νὰ χρησιμο-
ποιηθοῦν μίαν ἡμέραν.

Μολοντί δὲ οἱ Φιλελεύθεροι μοῦ ἐξήτουν
συχνὰ τὴν συνδρομήν μου. τὴν φιλοξενίαν
μου, τὴν προστασίαν μου, τὴν ὅποian εὐχα-
ρίστως τοὺς προσέφερα, συμβουλήν οὐδέπο-
τε μοῦ ἐξήτουν. Ὅλοι αὗται αἱ προπαρα-
σκευαὶ ἐπεδοκιμάζοντο, διηρθύνοντο ἀπὸ τὸ
γενικὸν ἐπιτελεῖον τοῦ Ναυτικοῦ ἀνευ οἰασ-
δήποτε ἐπεμδάσεως τοῦ ἀρχιναύαρχου, ἀκό-
μη δὲ καὶ παρὰ τὴν γνώμην του, ἡ ὁποία οὐ-
δέποτε εἰσηκούσθη εἰς παρομοίας φύσεως
ζητήματα. Εἰς τὰ ζητήματα αὐτὰ ὑπῆρχαν
ὑποκρυπτόμενα τὰ ὁποῖα, ὡς ἔγραψα ἐπισή-
μως, ἤρνούμην νὰ γνωρίσω. Ἄν ὁ ὑπουργὸς

τῶν Ναυτικῶν ἤθελε, νὰ ἀποδοκιμάσῃ τὰ ἐγ-
χειρήματα αὐτά, νὰ χαλαρώσῃ τοὺς ἐλέγχους,
νὰ παράσχῃ τὴν ἐγγύησιν ὅτι θὰ ἀπέτρεπε
τὰ στασιαστικὰ κινήματα, ἔπρεπε νὰ τὸ δη-
λώσῃ ὁ ἴδιος καθαρά. Εἰδοποιήθεις καὶ ἀπὸ
ἐμὲ δὲν τὸ ἐπραξε αὐτὸ εἶναι βέβαιον. Ἡ νό-
ησε τὴν σημασίαν τῆς προειδοποιήσεώς μου;
Πᾶσα ἀμφιβολία εἶναι ἐπιτετραμμένη.

Ὁ Βασιλεὺς ἐγγυᾶται τὴν τάξιν ἐν
Ἀθήναις.

Εἰς τὴν ἀκρόασιν τὴν ὅποian ὁ Βασιλεὺς
μοῦ παρέσχε τὴν 27ην Νοεμβρίου, δὲν ἠθέ-
λησεν εὐθὺς ἀμέσως νὰ ἐγγυηθῇ διὰ τὴν τά-
ξιν ἐν Ἀθήναις. μοῦ ὑπεσχέθη μόνον νὰ ἐξε-
τάσῃ τὴν κατάστασιν καὶ νὰ μοῦ διακοινώ-
σῃ ἀκολούθως τὰς ἀντιλήψεις του.

Τὴν 29ην Νοεμβρίου ἔλαβα τὴν κἀτωθι
ἐπιστολήν, ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου ἐκ μέ-
ρους τοῦ κόμητος Μερκάτη, Ἀδλάρχου. Διὰ
τῆς ἐπιστολῆς αὐτῆς ἀνελαμβάνετο ῥητὴ
ὑποχρέωσις.

Κύριε ὑποναύαρχε Νταρτίζ ντε Φουρνέ
«Ἀρχιναύαρχε τῶν συμμαχικῶν δυνάμεων
ἐπὶ τοῦ θαλάσσιου «Προβάνς», ἐν Πειραιεῖ

Κύριε Ναύαρχε.

«Κατὰ διαταγὴν τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως,
λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ σᾶς διαβιβάσω τὴν δια-
κεκριμένην ἐγγύησιν τοῦ Ὑψηλοῦ μου Κυρίου
ὅτι, οὔτε τὰ ἄτομα, οὔτε αἱ κατοικίαι, οὔτε τὰ
καταστήματα τῶν βενιζελικῶν ἐπόρων διατρέ-
χουν κίνδυνόν τινα, διότι ἡ ἀστυνομία, ὅπως
καὶ αἱ ἀρχαὶ τοῦ Βασιλείου αἱ ἐντεταλμένοι μὲ
τὴν διατήρησιν τῆς δημοσίας τάξεως θὰ ἐξακί-
σουν τὴν ἐντελεστέραν ἐπίβλεψιν καὶ θὰ ἐξα-
σφαλίσουν τὴν ἀσφάλειάν των. Αἱ ὑψηλαὶ αὐ-
ταὶ διαβεβαιώσεις παρέχονται, ὡς εἶναι εὐνόη-
τον, ὑπὸ τὸν ρητὸν ὅρον ὅτι οὔτε ἡ μυστικὴ

ἀστυνομία τῶν Δυνάμεων τῆς Ἀντάντ, οὔτε τὰ
ἀποβατικὰ ἀγγέλματα θὰ προβοῦν εἰς συλλήψεις,
φυλακίσεις, ἢ ἐκτοπισμοὺς Ἑλλήνων ὑπηκό-
ων, ὅτι δ' ἀκόμη οἱ βενιζελικοὶ θὰ ἀποφύγουν,
καθ' ὅσον ἀφορᾷ αὐτοὺς, νὰ διαπράξουν οἰανδή-
ποτε βιαιότητα ἀνθαιρέσιαν ἢ ἐκτροπὰ τὰ ὁ-
ποῖα θὰ ἠδύναντο νὰ προκαλέσουν ἀντίποινα.

Δέχθητε, κύριε Ἀρχιναύαρχε τὴν διαβεβαίω-
σιν τῆς διακεκριμένης μου ὑπολήψεως.

Ὁ Ἀδλάρχος
ΜΕΡΚΑΤΗΣ

ΑΙ ΜΑΧΑΙ ΤΗΣ 18 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ

Τὸ ἀποβατικὸν ἄγλημα τοῦ συμμαχικοῦ
στόλου ἀποτελεῖτο ἀπὸ τρίατάγματα τῆς
δευτέρας καὶ τρίτης μοίρας τοῦ στόλου, τῆς
ἐλαφρᾶς μοίρας, τῆς «Προβάνς», τοῦ «Μπρο-
ῦξ», τῶν Ἀγγλικῶν θωρηκτῶν «Ἐξμάουθ»
καὶ «Δώνκαν» καὶ τοῦ μικροῦ Ἰταλικοῦ κα-
ταδρομικοῦ «Λιδύη» δυνάμει 2500 περί-
που, ἐν συνόλῳ, ὅπλων. Ἡ ὀλὴ δύναμις
ναμὶς ἦτο ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ πλοιάρχου
Πουλιέζι-Κόντι. Ὁ ἀνώτερος αὐτὸς ἀξιωμα-
τικὸς ἔλαβε γραπτὰς ὁδηγίας. ὑποδεικνυ-
ούσας τὰ σημεῖα τὰ ὁποῖα θὰ κατελάμβανε,
τὰς συνθήκας ὑπ' ἃς θὰ ἐξετελεῖτο ἡ εἰρηνι-
κὴ αὐτὴ ἐπίδειξις, μὲ συστάσεις διὰ τὰς ἐν-
δεχομένας συμπλοκάς μὲ ἀτακτὰ σώματα,
ἀποτελούμενα ἀπὸ ἐφέδρους. Λαμβανομένης
ὑπ' ὅψιν τῆς δηλώσεως τοῦ Βασιλέως, ἡ ἀ-
νάμειξις τοῦ τακτικοῦ στρατοῦ ἦτον ἀπί-
θανος.

Τὰ κύρια σημεῖα εἰς ἃ θὰ ἐγκαθιστάμε-
θα ἦσαν.

α') Τὸ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ πρὸς τὴν μονὴν Δαφ-
νίου πυριτιδοποιεῖον.

β') Τὰ περίε τῶν στρατῶνων τοῦ Ροῦφ με-
ταξὺ Πειραιῶς καὶ Ἀθηνῶν.

Η «ΝΕΑ ΕΠΟΧΗ»

Εὐχεται εἰς τοὺς ἀξιο-
τίμους συνδρομητὰς καὶ
ἀναγνώστας αὐτῆς τὸ νέ-
ον ἔτος 1928 αἰσίον καὶ
εὐτυχές.

ΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕΣ ΤΕΥΧΟΣ

ΤΗΣ «ΝΕΑΣ ΕΠΟΧΗΣ»

λόγῳ τῶν ἐορτῶν θὰ ἐκδοθῇ τὴν
Κυριακὴν 8ην Ἰανουαρίου. Τὸ τεύ-
χος τοῦτο θὰ εἶνε ἐξ ὁλοκλήρου
ἀφιερωμένον εἰς τὴν Ἱερὰν Μνή-
μην τοῦ Ἐθνομάρτυρος Βασιλέως
Κωνσταντίνου ἐπὶ τῇ συμπληρώσει
πενταετίας ἀπὸ τοῦ θανάτου του.

γ') Τὰ ὑψώματα τοῦ λόφου τῶν Νυμφῶν, ἰδίᾳ τοῦ λόφου τοῦ μνημείου τοῦ Φιλοπάπου ὁ ὁποῖος δεσπόζει τῆς Ἀκροπόλεως,

δ') Ἐνα πυριτοδοποιεῖον καὶ φυσυγγιοποιεῖον πρὸς τὰ νοτιοανατολικά τοῦ λόφου τοῦ Σταδίου.

Ἡ φροντίς τῆς ὁργανώσεως τῆς ἀποβάσεως διὰ φορηγίδων καὶ ρυμουλκῶν καὶ τῆς ἐνδεχομένης ἐπεμβάσεως τῶν πλοίων τῶν ἡγκυροβολημένων εἰς Σαλαμίνα ἀνετέθη εἰς τὸν ὑποναύαρχον Νταριὲ ἀρχηγὸν τῆς τρίτης μοίρας. Εἰς δύο ἀντιτορπιλικά καὶ δύο κανονιοφόρους ἐδόθη ἡ διαταγή τῆς ἡγκυροβολήσεως ἐντὸς τοῦδρου τοῦ Φαλήρου πρὸς καταιγισμὸν διὰ τῶν πυρῶν τῶν ἐν ἀνάγκῃ, τῆς μεταξὺ Πειραιῶς καὶ Ἀθηνῶν πεδιάδος. Ἡ ἐπίβλεψις τοῦ πελάγους ἡ καταπολέμησις τῶν ὑποβρυχίων, τῶν ὁποίων δυνατὴ ἦτο ἡ ἐπέμβασις, ἦτον ἀνατεθειμένη ὡς συνήθως εἰς τὸν ἀγγλον ἀντιναύαρχον Hages Sadler

Η ΑΡΗΗΣΙΣ

ΤΗΣ ΠΑΡΑΔΟΣΕΩΣ ΤΩΝ ΟΠΛΩΝ

Μετὰ τὴν λήψιν τῶν μέτρων αὐτῶν, ὁ ἀρχιναύαρχος ἀνέμενε τὴν ἀπάντησιν τῆς ἐλληνικῆς κυβερνήσεως εἰς τὴν δευτέραν διακοίνωσιν. Ἐλήφθη τὸ πρῶν τῆς 17)30 Νοεμβρίου. Λακωνικωτέρα τῆς πρώτης ἐπανελάμβανε τὴν ἀρνήσιν τῆς παραδόσεως τῶν ὀπλῶν.

Ἐν τῷ μεταξὺ τὸ «Τιμυκὼν» εἰσῆρχετο εἰς τὸν λιμένα τοῦ Πειραιῶς, μεταφέρον τὸ ἡμισυ τοῦ 34ου ἀποικιακοῦ τάγματος, περὶ τῆς μεταφορᾶς τοῦ ὁποῦ εἶχε ληφθῇ τηλεγράφημα ἐκ Παρισίων, τὸ ἕτερον ἡμισυ θὰ κατέφθανε τὴν 18)1 Δεκεμβρίου. Τὸ τάγμα αὐτὸ τελοῦν ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ ταγματάρχου Λαίρλ, συνωδεύετο ἀπὸ τὸν συνταγματάρχην Μόρρισον. Ἀπεφασίσθη νὰ καταληφθῇ ὑπὸ τοῦ τάγματος αὐτοῦ ἡ Καστέλλα ἡ ὁποία δεσπόζει τοῦ Πειραιῶς καὶ νὰ μείνῃ ἐκεῖ ὡς ἐφεδρεία.

Κατὰ τὸν χρόνον αὐτόν, ζωηρὸς ἀναδρασμός ἐσημειοῦτο ἐν Ἀθήναις μεταξὺ τοῦ στρατοῦ καὶ τοῦ λαοῦ. Ἐστρατεύοντο ἔβαλλονταί οἱ ὁποῖοι παρήλαυνον θορυβῶδως διὰ τῶν ὁδῶν τῶν Ἀθηνῶν. Ὁ στρατηγὸς Μπουσκιέ, στρατιωτικὸς ἀκόλουθος τῆς γαλλικῆς πρεσβείας, μὲ ἐπισκέφθη καὶ μοῦ ἀνέφερε τὰ γεγονότα αὐτά, σοδὰρὰ ἀναμφιδόλως, ἀλλ' ὅχι καὶ τὸσον ἀνησυχητικὰ διὰ τὰ δικαιολογήσουν τελείαν μεταβολὴν τῶν ἀποφάσεών μας. Ἡ ὑπηρεσία ἐξ ἄλλο πληροφοριῶν μου διεδίδασκε ἀναλόγους πληροφο-

ρίας μὲ τὴν δῆλωσιν τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς διττῆς ἐθεώρει οὗτος τὰ γενόμενα, ὡς ἀπόπειραν ἐκφοβισμοῦ.

Εἶπον ἤδη ὅτι δὲν ἡδυνάμην νὰ τρέφω ἐμπιστοσύνην εἰς τεχνικὰς πληροφορίες τοῦ ἀνωτέρου αὐτοῦ ἀξιωματικοῦ. Ἐξ ἄλλου τὸν ἐθεώρουν καὶ τὸν θεωρῶ ἀκόμη ὡς ἓνα τῶν κυριωτέρων ὑπευθύνων τῆς ἀποξενώσεως ἀπ' ἡμῶν τῆς Ἑλλάδος, λόγῳ τῶν τόσων ἐπιζημιῶν διὰ τὴν Γαλλίαν ἐνεργειῶν του καὶ τῶν μέτρων τὰ ὁποῖα εἰσῆγετο οὗτος εἰς τὸν ὑπουργὸν τῶν Ναυτικῶν. Ἐν πάσῃ περιπτώσει, δὲν εἶχα τὸ δικαίωμα νὰ μὴ λάβω ὑπ' ὄψιν μου τὴν γνώμην του. Ἰδοὺ αὐτὴ, ὡς μοῦ τὴν ἀνέπτυξε, ἐνδεδομένη στιγμῇ, ἐπισήμως καὶ ἐνώπιον μαρτύρων, τὴν 29ην Νοεμβρίου κατὰ τὴν διάσκεψιν τῶν ἀρχηγῶν τῶν ἐλέγχων, τῆς ὁποίας προήδρευον καθ' ἐδομάδα ἐπὶ τῆς «Προβάνας».

Τοῦ ἐζήτησα τὴν γνώμην του ἐπὶ τῆς καταστάσεως καὶ τῶν ἐμφανιζομένων πιθανοτήτων ἀντιστάσεως ἐκ μέρους τῆς Ἑλλάδος.

— Οἱ Ἕλληνες, μοῦ εἶπε, μπλοφάρουν... Ἐπιμένετε, ναύαρχε, καὶ θὰ σὰς φέρουν τὰ κανόνια ἐπὶ δίσκου (sic). Ἐτηλεγράφησε ταυτοχρόνως εἰς Παρισίους, ὅτι, αἱ προπαρασκευαί τῶν Ἑλλήνων εἶνε ἐπολὺ ἐπιδεικτικαὶ διὰ νὰ εἶναι καὶ ἐπιφοβοί. Οἱ ἱστορικοὶ τοῦ μέλλοντος πρέπει νὰ ἀποτυπώσουν εἰς τὴν μνήμην τῶν τοῦς λόγους αὐτοῦς, ἐπειτα δὲ ν' ἀναγνώσουν ἐτηλεγράφει ἡ ἔγγραφεν ὁ ναυτικὸς ἀκόλουθος κατὰ τὴν διάρκειαν καὶ μετὰ τὰ γεγονότα τὰ ὁποῖα θὰ ἐσημειοῦντο.

Τὸ ἐσπέρως τῆς 17)30 Νοεμβρίου, μετέβην εἰς τὴν καθημερινὴν διάσκεψιν τῶν Συμμάχων πρεσβευτῶν. Οἱ κύριοι αὐτοὶ ἦσαν, φυσικὰ, πολὺ παραγμένοι.

Μοῦ ὠμίλησαν περὶ τῆς παραδόσεως τῶν πυροβόλων τὴν γεννησομένην τὴν ἐπομένην καὶ μὲ ἡρώτησαν ἑάν, μετὰ τὴν παράδοσιν τῶν δέκα πυροβολαρχιῶν, δὲν θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ παραιτηθῇ τῆς ἀξιώσεως τοῦ ὁπολοῦ νῦν ὀλικοῦ πολέμου. Ἀπήντησα ὅτι, ὡς πρὸς ἐμὲ, δὲν θὰ ἐναντιοῦμαι βεβαίως, δεδομένου ὅμως ὅτι αἱ διαταγαὶ μοῦ ἦσαν ρηταί, αὐτοὶ ἔπρεπε νὰ προκαλέσουν τὴν παραίτησιν ἀπὸ τῆς ἀξιώσεως αὐτῆς ἀπὸ τῆς κυβερνήσεώς των. Δὲν εἶναι περιττός καὶ ἡ τακτικὴ τοῦ ὑπουργοῦ ναυτικῶν ἐν Παρισίοις τὸ ὁποῖον, ἐν ᾧ μὲ κατηγορεῖ ἐξ ἐνδὸς ἐπὶ ἀδυναμίᾳ, μὲ ἐξώθει ἐξ ἄλλου, συνεχῶς εἰς βιαιότητα. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς συσκέψεως αὐτῆς,

ἦλθεν εἰς τὴν πρεσβείαν ὁ Αὐτάρχης τοῦ Βασιλέως, κόμης Μερκάτης καὶ ἐζήτησε νὰ μοῦ ὁμιλήσῃ.

Μοῦ ἐδήλωσεν ὅτι ὁ Βασιλεὺς ἦτο ἀνίσχυρος νὰ ἀντιμετωπίσῃ πλέον τὰ γεγονότα, καὶ μὲ ἡρώτησε, ὅπως καὶ οἱ Σύμμαχοι πρεσβεύται, ἂν ἀφ' οὗ παρελάμβανον τὰς δέκα πυροβολαρχίας, θὰ συγκατατιθέμην νὰ μὴ ἀξιῶσω τὸ ὑπόλοιπον τοῦ ὀπλισμοῦ.

Ἀπήντησα, φυσικὰ, ὅτι δὲν ἡδυνάμην νὰ δώσω παρομοίαν ὑπόσχεσιν. Ἐσχημάτισα τὴν ἐντύπωσιν ὅτι καὶ πρὸς τοὺς πρεσβευτὰς ἐγένετο ἀνάλογον διάδημα.

Μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ κόμητος Μερκάτη, ἐπέστρεψα καὶ πάλιν εἰς τὴν σύσκεψιν τῶν κυρίων αὐτῶν, εἰς τοὺς ὁποίους κατέστησα ἐνημέρους τοῦ διαδήματος τοῦ κόμητος Μερκάτη. Δὲν ἐφάνησαν ἀνησυχούντες, ὁ πρεσβευτὴς μάλιστα τῆς Γαλλίας συνοδεύων με μέχρι τῆς θύρας κατὰ τὴν ἀναχώρησίν μου μοῦ εἶπεν ἐπὶ λέξει :

— Χάρις εἰς σὰς, ναύαρχε, εἴμεθα ἀπολύτως ἡσυχοί.

Εἰς τὴν δῆλωσιν ἀπήντησα ὡς ἑξῆς :

— Ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ εἴμεθα τὸσον ἡσυχοί.

Τοιοῦτο ῥόπως, ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι ἐπεθύμουν πάντοτε τὴν πρόκλησιν κρίσεως ἐν Ἑλλάδι καὶ ρῆξιν μὲ τὴν ἐλληνικὴν κυβερνήσιν, ἐκεῖνοι τῶν ὁποίων αἱ ἐνέργειαι ἐν Ἀθήναις καὶ Πειραιεὶ τὸ περισσότερο συνέβαλον εἰς τὴν ἐκτράχυνσιν τῶν πραγμάτων, δὲν ἐπίστευον εἰς σοβαρὰν τινα ἀντίστασιν.

Δεδομένου ὅτι οἱ Ἕλληνες ὑπέκυψαν πάντοτε κατὰ τὸ παρελθόν, ἦτο πιθανοφανὲς ὅτι θὰ ὑπέκυπτον καὶ κάλιν. Ἡ ὑπηρεσία πληροφοριῶν τὸ ἐβεβαίωνε καὶ οἱ Σύμμαχοι

πρεσβεύται τὰ αὐτὰ ἐφαίνοντο πιστεύοντες. Ὁ Βασιλεὺς δὲν ἀντίστατο καὶ προέβαλον ἀπλούστατα ὡς ἐπιχείρημα τὴν ἀδυναμίαν του. Οὐδεμία ἐσημειώθη πρὸς ἐμὲ σκευωρία καὶ κατάφωρος παρασκευὴ ἀνοικτοῦ πολέμου. Μοῦ εἶπον ὅτι πυροβόλα ἐστήθησαν ἐπάνω ἀπὸ τὸ Στάδιον. Εἰς τῶν ὑπασπιστῶν μου ἀποστολεῖς ἀπὸ ἐμὲ πρὸς τὸν κόμητα Μερκάτην, ὡδηγήθη ὑπ' αὐτοῦ ἐπὶ τόπου, ὅπου διεπίστωσεν ὅτι οὐδὲν πυροβόλον ἐστήθη.

Αἱ διαταγαὶ τοῦ ὑπουργοῦ, τὰς ὁποίας ἀνέφερα ἀνωτέρω, ἦσαν ἐπινακτικαὶ καὶ ρηταί. Τὸ μόνον τὸ ὁποῖον εἶχα νὰ κάμω ἦτο νὰ ὑπακούσω, ὅπως ἔκαμα τὸσάκις.

Η ΑΠΟΒΑΣΙΣ

ΤΩΝ ΣΥΜΜΑΧΙΚΩΝ ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΩΝ

Τὴν νύκτα τῆς 17)30 Νοεμβρίου πρὸς τὴν 18)1 Δεκεμβρίου, αἱ ἀποβατικαὶ δυνάμεις εἰχον ἀποβιβασθῇ μεταξὺ 3ης καὶ 5ης πρωτῆς. Παρέλαβον μετ' αὐτῶν ὅλα τὰ διαθέσιμα ὅπλα τῶν πλοίων, 96 φυσίγγια κατὰ μυδραλλιοδόλον, χρησιμοποίησιμα καὶ διὰ τὰ ὅπλα, τρόφιμα δύο ἡμερῶν καὶ ὅλον τὸ ὕλικόν τὸ προβλεπόμενον ὑπὸ τοῦ ὁργανισμοῦ τοῦ πολεμικοῦ Ναυτικοῦ, συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν ποδηλάτων διὰ τοὺς ἀγγελιαφόρους λυχνίας τύπου Κολὸν καὶ φωτοβολιδας διὰ τὰς νυκτερινὰς ἐπικοινωνίας καὶ ὅτι ἦτο ἀναγκαῖον διὰ τὰ ὀπτικά συνθήματα τῆς ἡμέρας

Εἰς τὸ προεχέσθαι : Ἡ

πορεία πρὸς τὰς Ἀθήνας.— Ὁ ἀρχιναύαρχος ἐπὶ τόπου.— Ἀπειλητικὴ ὄψις τοῦ Πειραιῶς.— Ἡ ἀφίξις εἰς τὸ Ζάππειον.— Ἡ συμπλοκή.

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΟΥ ΠΑΣΤΟΝ ΧΙΜΠΕΝ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Α' ΚΑΙ Ο ΛΑΟΣ ΤΟΥ

(Εἰλικρινὴς καὶ ἀντικειμενικὴ ἐξιστορήσις τῶν ἀπὸ τοῦ 1914—1917 γεγονότων καὶ ὑπέροχος ψυχογραφία τοῦ ἀειμνήστου Μόρτυρος Βασιλέως.

Ὁ Ἄγγλος πρεσβευτὴς σὲρ Φράνσις Ἐλιοτ θὰ ἐγένετο δεκτὸς τὴν Παρασκευὴν 1ην Σεπτεμβρίου εἰς τὰς ἐνδεκα τὸ πρῶν, παρὰ τῷ Βασιλεὶ. Διὰ τὰ παρακολουθήσω ἐγὼ ὁ ἴδιος τὰ γεγονότα, μετέβην εἰς τὸ Τάτοϊ τὴν 9)2 πρωινήν καὶ παρέμεινα παρὰ τῷ Βασιλεὶ μέχρις ὅτου ἀνηγγέλθη ὁ ἄγγλος

πρεσβευτὴς. Ὁ Βασιλεὺς ὅχι μόνον δὲν εἶχεν ἀλλάξει γνώμην ἀλλὰ ὁ ἴδιος εἶχε καταστρώσει ἓνα προσχέδιον διὰ τὴν κυβερνήσιν, ταυτοχρόνως δὲ ἐζήτησεν ἀπὸ τὸ ἐλληνικὸν ἐπιτελεῖον νὰ καθορίσῃ τι ἐχρειάζετο διὰ τὸν ἐξοπλισμὸν τοῦ ἐλληνικοῦ στρατοῦ. Ἐπεθύμει ὅπως ὁ κ. Ζαΐμης παραμείνῃ πρωθυ-

πουργός, καθ' ἣν ὁμῶς περίπτωσιν δὲν ἤθελεν οὗτος νὰ ἀναλάβῃ τὴν εὐθύνην, ὁ Βασιλεὺς ἀντιμετώπιζε τὸν σχηματισμὸν καθαρῶς πολεμικοῦ ὑπουργείου, εἴτε ὑπὸ τὸν Ναύαρχον Κουντουριώτην, εἴτε ὑπὸ τὸν στατηγὸν Μοσχόπουλον. Εἰς ἐρώτησίν μου ὡς πρὸς τὸ δυνατόν τῆς βενιζελικῆς ἀντιπροσωπεύσεως εἰς τὴν κυβέρνησιν, ἀπεκρίθη ὅτι θὰ ἐδέχετο ὅπως ὁ Βενιζέλος, ὡς ἀρχηγὸς μειονοψηφίας, συμμετάσχη τῶν εὐθυνῶν τοῦ πολέμου, εἴτε αὐτοπροσώπως μετέχων εἴτε διὰ τριῶν φίλων του.

— Πρέπει νὰ ἀναλάβῃ μέρος τῆς εὐθύνῃς εἰς τὸ ἔργον αὐτό, εἶπεν ὁ Βασιλεὺς. Δὲν πρέπει νὰ μένουν αὐτὸς καὶ οἱ ὁπαδοὶ τοῦ ἀμέτοχου, ἐπιχειροῦντες τὴν παράλυσιν τοῦ στρατεύματος καὶ προβάλλοντες μυρίας δισχερείας διὰ τῶν ἐπιθέσεων τῶν κατὰ τῆς κυβερνήσεως. Ὁλόκληρον τὸ παρελθὸν ἔτος ἐκραύγαζεν ὑπὲρ τοῦ πολέμου· τώρα ὁπότε θὰ εἰσέλθωμεν εἰς αὐτὸν πρέπει νὰ βοηθήσῃ εἰς τὴν διεξαγωγὴν αὐτοῦ, ὅπως ὅλοι οἱ ἄλλοι.

Ὅταν ὁ συνταγματάρχης Λεβίδης ἀνῆγγελε τὸν ἀγγλὸν πρεσβευτὴν, εἶπον πρὸς τὸν Βασιλέα:

— Ἡ Μεγαλειότης σας θὰ θίξῃ κατ' εὐθειαν τὸ θέμα, φυσικὰ, καθ' ὃν χρόνον ὁ σὲρ Φράνσις θὰ ὁμιλῇ διὰ τὸν καιρὸν. Δὲν ἔχω ἐπίσημον ιδιότητα καὶ διὰ τὸν λόγον αὐτὸν δὲν εἶναι δυνατόν νὰ γίνῃ τίποτε γνωστὸν μέσον ἑμοῦ. Ἐγὼ δὲν εἶμαι τί ἄλλο ἢ τὸ δούτυρον τοῦ ἀλείφου τοῦ φωμῖ.

— Ἐννοῶ, ἀπήντησεν ὁ Βασιλεὺς γελῶν. Θὰ γίνῃ ὅ,τι πρέπει νὰ γίνῃ. Τί γίνεται μετὰ τὸ ζήτημα τῆς ἐγγυήσεως τῆς ἀκεραιότητος τῆς Ἑλλάδος; μεῖν ὁρῶντες καθὼς ἀπὸρροχόμεν.

— Ὁ σὲρ Φράνσις τονίζει τὴν βεβαιότητά του ὅτι δὲν θὰ προβληθῇ δυσχέρεια, ἀπήντησε.

Ἐξερχόμενος συνῆντησα τὸν ἀγγλὸν πρεσβευτὴν. Μετὰ τὴν ἐρώτησιν διὰ τοῦ βλέμματός. Ἐκλίνα τὴν κεφαλὴν. Ἡ εὐχαρίστησις διεχύθη εἰς τὸ πρόσωπόν του.

Μετὰ μίαν ὥραν τὸν εἶδον εἰς τὴν ἀγγλικὴν πρεσβείαν.

— Ἐρχομαι ὡς δημοσιογράφος, τοῦ εἶπον, διὰ νὰ πληροφορηθῶ τί σχετικὸν μετὰ τὴν ἀκρόασίν σας παρὰ τοῦ Βασιλεῖς Κωνσταντίνου, τὴν ὁποίαν εἶχατε σήμερον τὸ πρωῒ.

— Τίποτε πρὸς δημοσίευσιν, εἶπε μειδιῶν. Τὴν αὐτὴν στιγμὴν ὁ ἀρχηγὸς τῆς μυστικῆς ἀγγλικῆς ἀστυνομίας ἀνῆρχετο ἀπὸ δύο βαθμίδας τῆς κλίμακος τεταραγμένως προφανῶς εἰς ἄκρον.

— Ὁ γαλλικὸς στόλος, ἐφώνασε, κατέπλευσεν εἰς τὸν Πειραιᾶ.

Ὁ σὲρ Φράνσις Ἐλλιοτ ἐγένετο κατάλευκος ὡς νεκρός.

Ἐστράφη καὶ ἤρχισεν ἀνερχόμενος τὴν κλίμακα χωρὶς νὰ ἐκφέρῃ λέξιν.

Ἀπαξ ἔτι ὁ Ἐλευθέριος Βενιζέλος εἶχε παίξει τὸ παιγνίδι τοῦ τὴν εὐθετον στιγμὴν δι' αὐτὸν καὶ πρὸς ζήμιαν τῆς Ἀντάντ.

Τὸ βιβλίον τοῦ Χίμπεν ἀπὸ τοῦ σημείου αὐτοῦ, περιγράφει μετὰ ἀμεροληψίαν, μετὰ κρίσιν, μετὰ ἀγάπην πρὸς τὴν Ἑλλάδα, ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν λατρείαν τῆς ἀληθείας τὰ γεγονότα τῆς δραματικῆς περιόδου 1916—1917.

Ὅλα τὰ συμβάντα μετὰ τὸν κατάπλου τοῦ γαλλικοῦ στόλου ὑπὸ τὸν ναύαρχον Νταρτιζ ντὲ Φουρνὲ ἐξιστοροῦνται τὰς ἐν πάσῃ λεπτομερείᾳ καὶ μετὰ ἀντικειμενικότητα ἀπὸ τὸν ἀμερικανικὸν δημοσιογράφον ὁ ὁποῖος ἐκ τοῦ ἀνεγγύς παρηκολούθησεν αὐτά.

Ὁ Χίμπεν ἐκθέτει τὰ τοῦ πρώτου τελεσιγράφου, τὰ τῆς ὑπὸ τοῦ βενιζελισμοῦ παρασκευασθείσας ἀποδείξεις κατὰ τῆς γαλλικῆς πρεσβείας, τὰς ἀνατρεπτικὰς καὶ ἀντεθνικὰς ἐνεργείας τῶν βενιζελικῶν, τὸ ἐπεισόδιον τῆς παραδόσεως τοῦ Δ'. Σ. Στρατοῦ εἰς τοὺς γερμανοὺς, ἐφ' ὅσον οὐδεμίαν παρέσχον ἀρωγὴν οἱ ἄγγλοι πρὸς μεταφορὰν τοῦ εἰς Θεσσαλονίκην ὅπως ἐζήτησε, τὸν σχηματισμὸν τοῦ πολεμικοῦ ὑπουργείου ὑπὸ τοῦ Νικολάου Καλογεροπούλου, τέλος δὲ τὴν βενιζελικὴν ἐπανάστασιν τῆς Θεσ/νίκης.

Τὸ κεφάλαιον αὐτὸ περιλαμβάνει πολλὰ ἄγνωστα διὰ τὸν πολὺν ἑλληνικὸν λαὸν σημεῖα καὶ ἐξηγεῖ τοὺς λόγους διὰ τοὺς ὁποίους ὁ βενιζελισμὸς ἐπανεστάτησε. Καὶ οἱ λόγοι αὗτοι εἶναι καθαρῶς ἀντεθνικοὶ καὶ προδοτικοὶ ἀκόμη.

Ἡ κυβέρνησις Καλογεροπούλου, λέγει ὁ Χίμπεν, ἐσχηματίσθη τὴν 16ην Σεπτεμβρίου. Ἡ πρώτη τῆς ἐνέργεια ἦτο νὰ διαδιδάσῃ ρητὴν πρότασιν συμμαχίας μετὰ τῆς Ἑλλάδος καὶ Ἀντάντ, πρὸς τὰς κυβερνήσεις Λονδίνου, Παρισίων καὶ Πετρούπολεως τὴν 18ην Σεπτεμβρίου. Τὴν αὐτὴν ἡμέραν, ὁ Βασιλεὺς Κωνσταντίνος ἐκάλει εἰς τὰ Ἀνάκτορα τὸν Δημήτριον Καλαποθάκην, διευθυντὴν τοῦ «Ἐμπρός» ἀνεξαρτήτου ἐφημερίδος καὶ ἐζήτησεν ἀπὸ αὐτὸν νὰρχίσῃ ἐκστρατεῖαν ὑπὲρ τοῦ πολέμου, ἀπὸ τῶν στηλῶν τοῦ «Ἐμπρός» νὰ διευκολύνῃ τὸν Καλογερόπουλον εἰς τὴν ἐξασφάλισιν τῆς ψήφου τῶν βουλευτῶν διὰ τὰς πολεμικὰς πιστώσεις.

Οἱ βενιζελικοὶ δὲν ἦσαν ἐν ἀγνοίᾳ τῶν

διαβημάτων αὐτῶν πρὸς πλήρη συνεννόησιν μετὰ τῶν Βασιλέως Κωνσταντίνου καὶ Συμμάχων.

Ἡ ἐπιτυχία τῶν διαπραγματεύσεων δι' αὐτοὺς εἶχεν αὐτὴν καὶ μόνον τὴν σημασίαν ὅτι, ἐν περιπτώσει πολέμου, ὁ Βενιζέλος δὲν θὰ ἦτο εἰς θέσιν νὰ διαμοιράζῃ θέσεις εἰς τοὺς φίλους τοῦ καὶ νὰ τοποθετῇ εἰς τὸ στράτευμα τοὺς ὁπαδούς του. Ἐδλεπον διαλυόμενα τὰ ὄνειρά των πλούτου καὶ ἐξουσίας. Μετὰ τὰ νῶτα στηριγμένα εἰς τὸν τοῖχον, ἡγωνίζοντο διὰ παντὸς ὅπλου εἰς τὴν ἀνατροπὴν τῶν σχεδίων τοῦ Βασιλέως.

Οἱ σπουδαιότεροι βοηθοὶ τοῦ Βενιζέλου εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τῶν σχεδίων του ἦσαν οἱ εἰς Ἀθήνας ἄγγλοι καὶ γάλλοι δημοσιογράφοι. Ἀντιλοῦντες ἀπὸ τὰς πηγὰς τοῦ βενιζελικοῦ Τύπου, κατέκλυσαν τὰς ἐφημερίδας τοῦ Λονδίνου, τῶν Παρισίων, καὶ Πετρούπολεως μετὰ ἄρθρα ἀμφισβητοῦντα τὴν εὐκρίνειαν τῆς τακτικῆς τοῦ Βασιλέως καὶ κατηγοροῦντα τὸ ὑπουργεῖον Καλογεροπούλου ὡς γερμανόψυχον, διότι τρία μέλη τῆς κυβερνήσεως ἀντατίθεντο εἰς τὸν πόλεμον. Πᾶσα λέξις τῶν τριῶν αὐτῶν ὑπουργῶν γραπτὴ ἢ προφορικὴ μεμφομένη τὴν Ἀντάντ, ἐγένετο ἀντικείμενον ἐκμεταλλεύσεως ἀπὸ τὸν Βενιζέλον διαβιβαζομένη ταυτοχρόνως εἰς τοὺς ἀντιπροσώπους τοῦ συμμαχικοῦ τύπου, ὅπως τηλεγραφηθῇ εἰς τὰς συμμαχικὰς χώρας, ὡς ἐνδεικτικῆς τοῦ ἐθνικοῦ πνεύματος ἐσκαλῆρου τοῦ ὑπουργείου Καλογεροπούλου πρὸς τοὺς Συμμάχους.

Ἡ ἐκστρατεία αὐτὴ τοῦ βενιζελισμοῦ ἐφθασε μέχρι τῆς Ἀμερικῆς.

Μερικαὶ ἐφημερίδες τῆς Νέας Ὠρῆκης ἀνεδημοσίευσαν πληροφορίας ἐφημερίδων τοῦ Λονδίνου, ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ὑφισταμένης μετὰ τῶν συμφωνίας. Διεβιδάζοντο τοιούτοις τρόποις πρὸς αὐτὰς καὶ αἱ ἐξ Ἑλλάδος ὑποβολιμαῖαι εἰδήσεις καὶ ἀνεγινώσκοντο τοιούτοις τρόποις, ἀπὸ τοῦ Ἀμερικανικοῦ κοινῶν ἀγνοοῦν τελείως τοὺς σκοποὺς τοῦ ὁποῖου ἐξυπηρετοῦν αἱ πληροφορίες αὗται.

Διὰ νὰ ὑποβοηθῇ ἐξ ἄλλου τὴν διὰ τοῦ τύπου προπαγάνδαν τοῦ ἐναντίου τῆς συμπράξεως τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Ἀντάντ ἀνευ τῆς συμπράξεώς του, ὁ Βενιζέλος ἱδρύσας νέαν καθημερινὴν ἐφημερίδα ἐν Ἀθήναις τὸν «Ἐλευθερον Τύπον». Τὰ πισυτήριά του στοιχίζοντα 14.000 δολλάρια παραγγέλλοντο ἐν Νέᾳ Ὠρῆκῃ καὶ ἐπληρώθησαν διὰ γαλλικοῦ χρήματος.

Ὁ διευθυντὴς του, εἰς πτωχὸς προηγούμενως πρόσφυξ ἐκ Κωνσταντινουπόλεως, ἦνθη-

σεν ὅλως αἰφνιδίως. Αὐτὸς οὗτος ὁ Βενιζέλος ὁ ὁποῖος ἦλθεν ἐκ Κρήτης πρὸς ἐπταετίας, μετὰ τρύπιο παντελόνι, καὶ τοῦ ὁποῖου ἡ ὀλὴ ἀντιμισθία κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς συννεχούς πρωθυπουργίας του, δὲν ἦτο δυνατόν νὰ υπερβαίῃ τὰς 20.000 δολλαρίων, ἡγόρασεν αἰφνης εἰς τὴν ἀριστοκρατικωτέραν ὁδὸν τῶν Ἀθηνῶν οἰκίαν, ἀξίας 160.000 δολλαρίων.

Ἐντοσούτῃ ἡ ἐπίθεσις κατὰ τοῦ Βασιλέως Κωνσταντίνου καὶ τῆς κυβερνήσεως Καλογεροπούλου συνεχίζετο ἀμείλικτος ὑπὸ τοῦ Βενιζέλου καὶ τῶν ὁπαδῶν του. Ἐπεζητοῦν παντὶ σθένει νὰ προκαλέσουν τὸ ναυάγιον τῶν μετὰ τῆς Ἀντάντ διαπραγματεύσεων. Τὴν 24ην Σεπτεμβρίου ἡ κρίσις ἐπλησίασε. Ὁ Βασιλεὺς Κωνσταντίνος ἦτον ἀποφασισμένος νὰ μεταβάλῃ ὁλοτελῶς τὴν μορφήν τῆς κυβερνήσεως, κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν τῆς Ἀντάντ, ἀναδεικνύων πρωθυπουργὸν τὸν Ναύαρχον Κουντουριώτην, ἀφωσιωμένον ὄντα βενιζελικὸν καὶ δεδηλωμένον ἀνταντὸφιλον. Πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν ἐκάλει τὸν Ναύαρχον Κουντουριώτην εἰς τὰ Ἀνάκτορα τὴν πρωίαν τῆς 25ης Σεπτεμβρίου. Τὸ ἑσπέρας τῆς προηγούμενης εἶχα συνομιλήσει μετὰ τὸν Ναύαρχον Κουντουριώτην ἐπὶ τῆς συνεντεύξεώς του μετὰ τὸν Βασιλέα. Καὶ αὐτὸς, ὅπως ὁ σὲρ Φράνσις Ἐλλιοτ, ἐγνώριζε τὰς προθέσεις τοῦ Βασιλέως. Τὸ αὐτὸ ἑσπέρας συνομιλήσα διὰ μακρῶν μετὰ τὸν Βασιλέα Κωνσταντίνον, ὁ ὁποῖος μοῦ εἶπεν ὅτι κατὰ τὴν πεποιθήσιν του εἶχε κατανικήσῃ πλέον τοὺς δισταγμούς τῆς Ἀντάντ διὰ τὴν ἀποδοχὴν τῆς Ἑλλάδος ὡς συμμάχου καὶ ὅτι ἦτο βέβαιος περὶ εὐνοϊκῆς ἀπαντήσεως εἰς τὴν πρότασιν τοῦ πρὸ τῆς παρελεύσεως ὀλίγων ἡμερῶν. Ἐφαίνετο, πράγματι, ἀπὸ τὸν ὅτι, εἴθε τοῦ θὰ ἦτο δυνατόν νὰ παρακωλύσῃ τὴν συμφωνίαν μετὰ τῆς Ἑλλάδος καὶ Συμμάχων. Ἐν μόνον πρᾶγμα θὰ ἠδύνατο νὰ παρακωλύσῃ τὴν συμφωνίαν καὶ αὐτὸ τὸ πρᾶγμα ἐξεδηλώθη κατὰ τὰς πρωινὰς ὥρας τῆς 25ης Σεπτεμβρίου.

Φρουρούμενοι ἀπὸ δυνάμιν τῆς ἀγγλογαλλικῆς ἀστυνομίας καὶ συνοδευόμενοι ἀπὸ γαλλικὸν ἀντιτορπιλικόν, ὁ Βενιζέλος, ὁ Ναύαρχος Κουντουριώτης καὶ δώδεκα ἢ καὶ περισσότεροι ὁπαδοὶ τοῦ Βενιζέλου ἀνεχώρησαν κρυφίως εἰς Κρήτην ἵνα μετασχοῦν τῆς ἐπαναστάσεως ἐναντίον τῆς συνταγματικῆς κυβερνήσεως τῆς Ἑλλάδος. Εἶμαι βέβαιος ὅτι ὅταν συνωμίσουν μετὰ τοῦ Ναυάρχου Κουντουριώτου τὸ προηγούμενον ἑσπέρας, δὲν εἶχε γινῆσιν τῆς συνωμοσίας. Ἡ

ἐπανάστασις φαίνεται, ὅτι ἀπεφασίσθη ἐπὶ ἀναγγελίᾳ τῆς ἐπικειμένης ἐπιτυχίας τῶν διαβημάτων τοῦ Βασιλέως καὶ ἐπὶ τῇ προέψει τῆς ὀριστικῆς ἀνατροπῆς τὴν ὁποῖαν θὰ ἐπέφερον εἰς τὰς φιλοδοξίας καὶ τὰς ἐλπίδας τοῦ Βενιζέλου καὶ τῶν ὁπαδῶν του ἡ ἐπιτυχία αὐτῇ.

* *

Συνεχίζων ὁ Χίμπεν ἐκθέτει τὸν τρόπον κατὰ τὸν ὁποῖον ὁ Βενιζέλος ἐπέβαλε τὴν ἐπανάστασιν του εἰς τὰς νήσους, περιγράφει δὲ ἀκολούθως καὶ τὴν κατάληψιν τοῦ ἑλληνικοῦ ἐλαφροῦ στόλου ὑπὸ τῶν συμμάχων.

«Εὐρυσκόμην, λέγει, ἐπὶ τῆς ναυαρχίδος Κανάρης τὴν ἡμέραν καθ' ἣν θὰ παρεδίδοτο ὁ στόλος εἰς τοὺς συμμάχους. Τὸ πρῶτ' τῆς ἡμέρας αὐτῆς ὁ ναύαρχος Ἡπίτης διέταξε συγκέντρωσιν τῶν πληρωμάτων καὶ ἀνέγνωσε τὴν ἡμερησίαν διαταγὴν τὴν ἀπευθυνομένην πρὸς τοὺς κυβερνήτας τῶν πολεμικῶν πλοίων:

«Ἰποκύπτων εἰς τὴν βίαν, μὲ λύπην σὰς διατάσσω νὰ ἐγκαταλείψετε τὰ πλοῖα σας πρὸ τῆς μεσημβρίας συνοδευόμενοι ἀπὸ τοὺς ἀνδρας σας».

Ὅταν ἡ διαταγὴ ἀνεγνώσθη ὁ ναύαρχος

ἀνήγγειλεν ὅτι, κατὰ διαταγὴν τοῦ Βασιλέως Κωνσταντίνου, ἀρχηγοῦ τῶν ναυτικῶν δυνάμεων τῆς Ἑλλάδος, οἰσοδήποτε ἐκ τῶν πληρωμάτων ἤθελε νὰ παραμείνῃ εἰς τὰ πλοῖα καὶ νὰ συνταχθῇ εἰτα μετὰ τῶν συμμάχων ἢ το ἐλεύθερος νὰ τὸ πράξῃ. Καθ' ὅσον ὠμίλει οἱ ἄνδρες ἔμενον ἀκίνητοι, τὰ δάκρυα ἀλλάκωναν τὰ πρόσωπά των. Εἶδα ἕνα ἄγγλον ἀξιωματικὸν ἐπίσης, τῆς ναυτικῆς ἀγγλικῆς ἀποστολῆς νὰ κλαίῃ ὅπως καὶ οἱ Ἕλληνες συνάδελφοί του. Ὅταν ὁ ναύαρχος ἐπεράτωσε τοὺς λόγους του ἐπηκολούθησε βραχεῖα σιγή. Οὐδεὶς ἐντοῦτοις ναύτης ἢ ἀξιωματικὸς, ἐδέχθη νὰ μείνῃ εἰς τὰ πλοῖα, τὰ ὅποια θὰ περιήρχοντο εἰς τοὺς Γάλλους.

Εἰς ἕν σημά ἡ κυανόλευκος σημαία τῆς Ἑλλάδος ὑπεστάλη ἀπὸ ὅλα τὰ πλοῖα, ἐτυλίχθη καὶ παρεδόθη εἰς τὸν κυβερνήτην ἐκαστοῦ πολεμικοῦ.

Εἰς τὸ προσεχές: Ἡ καταδίδοσις τῆς εἰκόνης τοῦ Βασιλέως Κωνσταντίνου. — Μετὰ τὴν παράδοσιν. — Ἡ βενιζελικὴ εἰσβολὴ εἰς τὴν Ἑλλάδα.

ΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΝ ΖΗΤΗΜΑ

Η ΑΓΟΡΕΥΣΙΣ ΤΟΥ ΒΟΥΛΕΥΤΟΥ κ. Σ. ΣΩΤΗΡΙΑΔΗ

ΕΚ ΤΩΝ ΕΣΤΕΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΩΝ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ

Ἀντιπροσέχων εὐχαρίστως τὴν ἀγόρευσιν τοῦ βουλευτοῦ Πειραιῶς κ. Σωτηριάδου ἐπὶ τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ ζητήματος, κατὰ τὴν διεξαχθεῖσαν ἐν τῇ Βουλῇ συζήτησιν ἐπὶ τῶν ἐκπαιδευτικῶν νομοσχεδίων.

Α'.

«Πρέπει νὰ ὁμολογηθῇ, κ. Συνάδελφοι, ὅτι τὸ γλωσσικὸν ζήτημα—καὶ εἰς ἄλλας χώρας—εἰς τὴν ἰδικὴν μας ὅμως ἐξαιρετικῶς εὐρίσκεται εἰς σημεῖον δεύτατον. Συνεπεία δὲ τῆς παρατηρουμένης διαιρέσεως καὶ ἡ Βουλὴ, ὡς εἶνε φυσικόν, περιλαμβάνει ὁπαδοὺς ἀνήκοντας καὶ εἰς τὴν μίαν μερίδα καὶ εἰς τὴν ἄλλην, ὁπαδοὺς καὶ τῆς δημοτικῆς καὶ τῆς καθαρευούσης. Ἐγὼ θὰ ὁμιλήσω ὡς ὁμιλῶ πάντοτε, ἥτοι εἰς τὴν γλῶσσαν τὴν ὁποῖαν ὁμιλοῦν καὶ γράφουν οἱ δημοτικισταί, δηλαδὴ ὁ ἀξιότιμος συνάδελφος κ. Σακαλῆς, ὁ φίλος κ. Γεωργιάδης, ὁ κ. Παπανδρέου, ὁ πολῦτιμος φίλος μου κ. Παπαναστασίου καὶ ὅλη ἐν γένει ἡ χορεία τῶν λεγομένων δημοτικιστῶν, οἵτινες ἐν τούτοις ὡς ἐπανειλημμένως ἔχετε ἀντιληφθῇ, ὁμιλοῦν ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου τὴν καθα-

ρεύουσαν, τινὲς μάλιστα ἐκ τούτων τὴν ὑπερκαθαρεύουσαν. Μὲ τὰ συζητούμενα θέματα μὲ συνδέουν παλαιοὶ ἀγῶνες. Πρὸ 13 ἔτων, τὸ 1914, πολὺ πρὶν φθάσῃ τὸ ζήτημα εἰς ὁ σημεῖον ἔφθασεν, ἔτυχον νὰ ὑπηρετῶ ἐν Ναυπλίῳ ὡς εἰσαγγελεὺς Ἐφετῶν, λαβὼν μέρος εἰς τὴν περίφημον καταστάσαν δίκην τοῦ Ναυπλίου, τὴν ἀποκληθείσαν δίκην τῶν μαλλιαρῶν καὶ ἀθέων, τὰ πρακτικὰ τῆς ὁποίας ἐστενογραφημένα εἶχον λάβει τὴν πρόνοιαν νὰ ἐκδώσουν οἱ κατηγορούμενοι εἰς ἴδιον βιβλίον ὑπὸ τὸν τίτλον «ἡ δίκη τοῦ Ναυπλίου».

— **Τὸ Μαλλιαρὸν Ἰδίωμα.**

Μὴ λησμονῆτε ὅτι ἡ ὀγκώδης δικογραφία τῆς δίκης τούτης, περιεχομένη εἰς μέγα κυβώτιον, ἀποσταλὲν εἰς Ἀθήνας ἐξηφανίσθη τότε ἐξ αὐτῆς τῆς αἰθούσης τοῦ ἐν Ἀθήναις

κεντρικοῦ ταχυδρομείου, ἀπέβη δὲ ἀνέφικτος ἢ ἀνακάλυψις τῆς δικογραφίας καὶ τῶν αὐτουργῶν τῆς ἐξαφανίσσεως αὐτῆς. Ἀλλὰ μολοντί ἐξηφανίσθησαν πλεῖστα ὅσα ἔγγραφα μαρτυροῦντα τὴν ἐπιλήψιμον δρασίν τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων, ἡ θεία πρόνοια ἠθέλησε νὰ σωθοῦν τὰ πορίσματα τῆς δίκης ἐκείνης εἰς τὸ βιβλίον τὸ ὁποῖον αὐτοὶ οἱ κατηγορούμενοι ἐξέδωκαν.

Ἦτο ἡ πρώτη προσπάθεια τότε διὰ νὰ εἰσαχθῇ εἰς τὴν ἡμετέραν ἐκπαίδευσιν, ὑπὸ τὸ πρόσχημα δῆθεν τῆς ἀγάπης πρὸς τὴν δημοτικὴν γλῶσσαν, ὡς εὐληπτον καὶ εὐχερῶς ἐννοουμένην ὑπὸ τοῦ Λαοῦ, τὸ μαλλιαρὸν ἰδίωμα. Ὅμιλοῦν οἱ ὁπαδοὶ τῆς ἀντιθέτου γλωσσικῆς μερίδος περὶ δημοτικῆς, ἀλλὰ γλῶσσα δημοτικὴ, ἥτοι γλῶσσα ἔχουσα ὁρισμένον τύπον καὶ ὑπαγομένη εἰς ὁρισμένους κανόνας δὲν ὑπάρχει, κατὰ τὴν γνώμην μου. Οὐδὲ δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς δημοτικὴ γλῶσσα ἡ ἀνάμικτος ἐκείνη γλῶσσα, ἡ διαφόρως ὁμιλουμένη ἀπὸ ἐπαρχίας εἰς ἐπαρχίαν καὶ ἀπὸ προσώπου εἰς πρόσωπον καὶ ἀναλόγως τῶν ἐκαστοτε περιστάσεων. Καὶ ἐγὼ, ὡς καὶ πλεῖστοι ἐξ ὑμῶν, εἰς πλεῖστα θέματα, ἰδίᾳ εἰς οἰκογενειακὰς ἀναστροφὰς ὁμιλοῦμεν καὶ γράφομεν γλῶσσαν ἀπλουστεράν, ἀπηλλαγμένην ἀρχαϊκῶν τύπων καὶ μεταχειριζόμεθα τύπους ἀπλουστεροῦς καὶ πλείστας ὅσας νέας φράσεις καὶ λέξεις. Ἡ γλῶσσα ὅμως αὕτη βεβαίως δὲν πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς δημοτικὴ. Εἶνε γλῶσσα καθαρεύουσα ἀλλὰ ἀπλουστερά. Ἐὰν ταύτην θεωροῦσιν οἱ λεγόμενοι δημοτικισταὶ ὡς δημοτικὴν, τότε διαφωνοῦμεν οὐχὶ ὡς πρὸς τὴν οὐσίαν, ἀλλὰ ὡς πρὸς τὸν ὅρον. Ἐπ' οὐδενὶ ὅμως λόγῳ δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς δημοτικὴ γλῶσσα τὸ γνωστὸν χυδαῖον, βάνανσον καὶ ἀκαλαίσθητον μαλλιαρὸν ἰδίωμα τὸ ὁποῖον ἀνυχῶς εὔρε θεσιν καὶ εἰς πλεῖστα εἰσαχθέντα ἐν τοῖς σχολείοις ἀναγνωστικὰ βιβλία.

— **Τὰ ἐκπαιδευτικὰ Νομοσχέδια.**

Ὡς βλέπετε, Κύριοι Συνάδελφοι, δὲν εἶμαι εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο τοῦ θέματος ἀδιάλλακτος εἰς τὰς ιδέας καὶ τὰς πεποιθήσεις τὰς ὁποίας ἔχω καὶ θλίβομαι διότι δὲν βλέπω τὴν αὐτὴν ἀδιαλλαξίαν ὑπάρχουσαν ἐν τῇ Κυβερνήσει. Διότι ὅταν τὸ πρῶτον εἶδον τὸ φῶς τῆς δημοσιότητος τὰ πρῶτα ἔργα τοῦ ἀξιότιμου κ. ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας, τὰ ὁποῖα ἐπρόκειτο νὰ εἰσαχθοῦν εἰς τὴν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν, ἡσθάνθη ἀληθῆς ἐνθουσιασμόν καὶ μετέβην εἰς τὸ ὑπουργεῖον

τῆς Παιδείας καὶ συνεχάρην αὐτὸν θερμότατα διὰ τὴν προσπάθειάν του ἡ ὁποία ἀπετέλει ἀληθῶς τίτλον τιμῆς δι' αὐτόν. Εἶπον τότε, δόξα σοι ὁ Θεὸς ποῦ εὐρέθη εἰς ὑπουργὸς εἰς τὴν περιωπὴν του, ἱκανὸς νὰ φέρῃ εἰς πέρας ἐν τοιοῦτον ἐθνικὸν ἔργον. Καὶ εἶχον τὴν πεποίθησιν ὅτι ἡ προσπάθεια αὕτη τοῦ Ὑπουργοῦ πρὸς ἀνύψωσιν τῆς Ἑκπαιδεύσεως εἰς τὸν ἐθνικὸν αὐτῆς προορισμόν θὰ κατέληγεν εἰς θετικὰ ἀποτελέσματα καὶ ὅτι αὕτη ἀπετέλει τετελεσμένον γεγονός. Ἀλλὰ μετὰ τινὰ χρόνον εἰς τὴν πρώτην ἀντίστασιν τὸ γεγονός ὅπερ ἀπετέλει συντελεσμένην πρᾶξιν μετετρέπη εἰς ἀπλὴν ἀπόπειραν ἢ μᾶλλον διὰ νὰ μεταχειρισθῇ τοὺς νομικοὺς ὁρους μετ' ὀλίγον χρόνον δὲν ὑπῆρχεν οὔτε ἀπόπειρα καὶ τῆς προσπαθείας. Διότι ἡ περαιτέρω ἐνέργεια τοῦ Ὑπουργοῦ δὲν περιελάμβανε οὐ μόνον πρᾶξιν περιέχουσαν ἀρχὴν ἐκτελέσεως, ἀλλ' οὔτε καὶ προπαρασκευαστικὰς πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς ἀρχικῆς ἀποφάσεως, πράξεις. Ἀντιθέτως μάλιστα ἀνετρέπη ἐξ ὀλοκλήρου ἡ ἀρχικὴ ἀπόφασις καὶ ἐξ ὀλοκλήρου ἡ ἀρχικὴ ἀπόφασις καὶ ἐπῆλθεν ἀποτέλεσμα ἀντίθετον τοῦ ἐπιδιωκόμενου. Διότι οὐ μόνον δὲν κατηγορήθη ἡ δῆθεν δημοτικὴ ἀπὸ τὰ σχολεία, ἀλλ' ἀντιθέτως εἰσῆχθη καὶ εἰς τὰς ἀνωτέρας τάξεις καὶ εἰς τὰ γυμνάσια ἀκόμη. Δὲν δύναμαι νὰ ἐννοήσω πῶς εἶνε δυνατόν εἰς μερικά πράγματα, ἀναγόμενα εἰς ιδέας καὶ πεποιθήσεις περὶ τῶν σκοπῶν εἰς οὓς κατευθύνεται ἡ πολιτικὴ τοῦ κράτους νὰ χωρήσουν συμβιβασμοί.

Παρακολούθησα ὁμιλοῦντα πρὸ ὀλίγου τὸν ἀρχηγὸν τῶν Ἐλευθεροφρόνων. Μὰ τί γλῶσσα ἦτον ἐκείνη; Ὅλο μέλι ἐσκόρπιζεν εἰς ὅλας τὰς πλευρὰς δεξιὰ καὶ ἀριστερά. Κύριοι ἀπευθύνετο εἰς τὰ μέλη τοῦ λαϊκοῦ κόμματος μὲ ἀφθαστον εὐπροσηγορίαν καὶ γλυκύτητα, «ἐὰν ψηφίσετε τὰ νομοσχέδια—λέγει—δὲν θὰ ἐκλάβωμεν τὴν ψήφον σας ὡς ψήφον ἐμπιστοσύνης». Ἐν ἄλλαις λέξεσι, ἐὰν θέλῃ τις ἐκ τῶν λαϊκῶν νὰ ψηφίσῃ ὡς τὸ πρᾶξιν ἀφύσως καὶ ἀπαθῶς, δὲν ἔχει φόβον νὰ παρεξηγηθῇ, ὡς ἐκφράζων πρὸς τὴν Κυβέρνησιν ἐμπιστοσύνην. Ταῦτα λέγονται πρὸς τὴν μίαν πλευράν. Ἀλλὰ διὰ τὴν ἄλλην πλευράν τὸ πρᾶγμα διαφέρει. «Σεῖς ἅλλοι ἔχετε τὸν νοῦν σας. Καὶ ἐὰν ὑπάρχῃ οἱ ἅλλοι ἔχετε τὸν νοῦν σας. Καὶ ἐὰν ὑπάρχῃ κανεὶς διαφωνῶν πρὸς τὰ νομοσχέδια ἀπὸ σας, ὡς σκεφθῇ καλὰ. Δὲν θέτομεν βέβαια ψήφον ἐμπιστοσύνης, ὡς εἶνε ὅμως βέβαιον ὅτι ἡ Κυβέρνησις διασπᾶται ὀριστικῶς καὶ τελεσιδικῶς (χειροκροτήματα).

— Το αξιολογούμενο θέμα

Είχε γίνει ήδη από το πρώτο θρόνος εις τὰς ἐφημερίδας, ἐδηλοῦτο κατηγορηματικῶς ἀπὸ τὸν ἀρχηγὸν τῶν Ἐλευθεροφρόνων, ὅτι ἐὰν δὲν ψηφισθῶν τὰ νομοσχέδια τὸ κόμμα τοῦ θ' ἀπεχώρει τῆς Κυβερνήσεως, ἐπανειλημμένα ὑπουργικὰ συμβούλια ἐλάμβανον χώραν, τηλεγραφήματα ἐστέλλοντο ἐπείγοντως εἰς τὸν ὑπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν εἰς Γενεύην, ἀπειλαὶ ἐσκορπίζοντο πρὸς ὅλα τὰ σημεία. Ἐν ἄλλαις λέξεσιν, πάρετε εἰδῆσιν σεῖς οἱ ἄλλοι, ἐὰν δὲν ψηφίσητε, θὰ τὰ ἀνατρέψω ὅλα.

Καὶ τώρα ἐρωτῶ, Κύριοι, εἰς θέματα τοιαύτης σοβαρότητος, περὶ τῶν σκοπῶν εἰς οὓς κατευθύνεται ἡ πολιτικὴ τῆς Κυβερνήσεως χωροῦσι τοιοῦτοι συμβιβασμοί;

Καὶ εἰδομεν καὶ αὐτὸ τὸ αξιολογούμενο θέμα.

Ἐνα ἄνθρωπον τῆς ἀξίας, τῆς μορφώσεως καὶ τῆς θεληματικότητος τοῦ κ. Νικολοῦδη, νὰ εὐρεθῇ ἀποτόμως εἰς τὸ ἀντίθετον ἀκριβῶς σημεῖον ἐκείνου εἰς ὃ κατηνύνητο. Ἐνόμισεν ὅτι διὰ τῶν νομοσχεδίων, ὡς τὰ ἐτροποποίησεν ἡ μεγάλη δεξιότης τοῦ κ. Παπαναστασίου, ἔκαμεν ἐν βῆμα πρὸς τὰ ἔμπροσθ διὰ τὴν ἐξυγίανσιν τῆς ἐκπαιδεύσεως, ἐνῶ εἰς τὴν πραγματικότητα, ἔκαμε χίλια βήματα πρὸς τὰ ὀπίσω. Μὰ τί τρικλοποδιὰ τοῦ ἔβαλεν ὁ κ. Παπαναστασίου καὶ τοῦ ἀνέτρεψεν ἄρδην καὶ πρόρριζα ὅλους τοὺς σκοποὺς τῶν νομοσχεδίων; Καὶ εἰς τὸ τέλος εὐρέθη διὰ τῶν νομοσχεδίων ἡ δημοτικὴ γλῶσσα (δηλαδή ἡ γνωστὴ εἰς τοὺς μαθητὰς γλῶσσα) ἡ ὁποία ὡς τώρα δὲν ἦτον ἐπισημῶς ἀναγνωρισμένη, νὰ εἰσαχθῇ εἰς ὅλα τὰ σχολεῖα καὶ εἰς αὐτὰ ἀκόμη τὰ Γυμνάσια! Καὶ τὸ περίεργον εἶνε, ὅτι ἐκ τῆς λύσεως ταύτης ἐκ τῆς ὁποίας κατήγαγε περιφανῆ νίκην ὁ κ. Παπαναστασίου, φαίνεται ἐνθουσιασμένος μὲν ὁ Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας, ἀντιθέτως δὲ δυσηρεστημένος καὶ ἀδιάλλακτος τοῦ λόγου τοῦ κ. Παπαναστασίου (χειροκροτήματα).

— Ἐν ἔργον τοῦ Ἐρριῶ

Καὶ μᾶς ἐρωτοῦν. Ποίος εἶνε ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ἀποστρέφεται τὴν δημοτικὴν γλῶσσαν; Πόσοι ἀπὸ ἡμᾶς δὲν ἠσυχολήθησαν εἰς ἔργα τῆς δημοτικῆς γλώσσης;

Ἀλλὰ ἐρωτῶ καὶ ἐγώ. Αὐτὴ εἶνε ἡ γλῶσσα τὴν ὁποίαν θὰ μεταδώσωμεν εἰς τοὺς μέλλοντας Ἕλληνας πολίτας; Ὑπάρχει εἰς τὴν γῆν κράτος, τὸ ὁποῖον νὰ ἀνέχεται διγλωσσίαν καὶ νὰ μὴ ἐπιβάλλῃ μίαν καὶ μόνην

ἐθνικὴν γλῶσσαν; Ἐχομεν τὸ παράδειγμα τῆς Γαλλίας περὶ τοῦ ὁποῖου ἐλάλησε πρὸ ὀλίγου ὁ ἀξιότιμος κ. Στάης. Καὶ θὰ ἐπικαλεσθῶ πρὸς ὑποστήριξιν τῶν γνωμῶν μου, μίαν δόξαν τῆς Γαλλίας, τὸν ἀρχηγὸν τοῦ ριζοσπαστικοῦ κόμματος Ἐρριῶ πρῶτης τάξεως φιλόλογον, πρῶτον πρωθυπουργὸν καὶ ἤδη Ὑπουργὸν τῆς Παιδείας ἐν Γαλλίᾳ, ὅστις εἰς ἐν δίτομον ἔργον τοῦ «Creeg» ἀναπτύσσει τὰς περὶ ἐθνικῆς γλώσσης ιδέας του.

Σημειωτέον ὅτι εἰς ἕκαστον σημεῖον τῆς γῆς δὲν ὁμιλεῖται μία καὶ μόνη ὁρισμένη καὶ τοῦ ἰδίου τύπου γλῶσσα. Εἰς πλεῖστα Κράτη ὑπάρχει ἀκαταστασία εἰς τὴν γλῶσσαν αὐτῶν. Εἰδικῶς εἰς τὸ ἡμέτερον Κράτος ἐνεκεν τῆς δουλείας ἡ ὁποία ἐμεσολάβησε καὶ ἐνεκεν διαφόρων ἄλλων λόγων ἡ ἀκαταστασία τῆς γλώσσης εἶνε μεγαλύτερα. Ὑπάρχουν πλεῖστοι ὅσοι ἰδιωτισμοί. Ἀλλῇ γλῶσσα λ. χ. ὁμιλεῖται εἰς τὴν Κρήτην, ἄλλῃ εἰς τὴν Κυνourian (ἢ Τσακωνική) καὶ ἄλλῃ εἰς ἄλλας ἐπαρχίας. Εἰς ἄλλην γλῶσσαν ἔγραψε τὰ ποιήματά του ὁ Σολωμὸς καὶ εἰς ἄλλην ὁ Λασκαράτος καὶ εἰς ἄλλην ὁ Βαλαωρίτης καὶ εἰς ἄλλην ἕκαστος ἐκ τῶν πολλῶν ποιητῶν καὶ λογογράφων τῆς Ἑλλάδος.

Ἀλλὰ ἡ γλῶσσα αὐτὴ δὲν εἶνε γλῶσσα τοῦ Κράτους. Ἄλλο τὸ ἐν καὶ ἄλλο τὸ ἄλλο! Καὶ διὰ νὰ μὴ νομίζετε, ὅτι περιορίζομαι εἰς λόγους, ἀποσπῶ ἀπὸ αὐτὸ τὸ βιβλίον τοῦ Ἐρριῶ τὰς ἀκολουθοῦντας περικοπὰς.

— Ἡ ἐκπαίδευσις καὶ τὸ ἔθνος

«Ἡ ἐκπαίδευσις πρέπει νὰ διευθύνηται ὑπὸ τοῦ ἔθνους. Ἐκοπίασε πολὺ τὸ ἔθνος διὰ νὰ ἐπιβάλλῃ τὴν ἐνότητα τῆς γλώσσης του καὶ δὲν θὰ παραιτηθῇ τοῦ προνομικοῦ τοῦτου καθήκοντος». Καὶ περιγράφει διὰ μακρῶν τοὺς μακροὺς ἀγῶνας τῶν Γάλλων διὰ τῶν ὁποίων ἐπετεύχθη ἡ γαλλικὴ ἐνότης.

Καὶ βεβαίῳ ὅτι κατὰ τοὺς ἀγῶνας «ἡ πλειονότης τῶν Γάλλων ἠγνόει τὴν ἐθνικὴν γλῶσσαν».

Ἐν ἄλλαις λέξεσιν ὁ Ἐρριῶ βεβαίῳ ὅτι, ἐπὶ αἰῶνας ἐν Γαλλίᾳ γλῶσσα ἔθεωρεῖτο, ἐδιδάσκετο καὶ ἐπεβάλλετο ἡ ἀγνωστομένη ὑπὸ τῆς πλειονότητος τῶν Γάλλων, δηλαδή οὐχὶ ἡ γλῶσσα τῶν ἰδιωτισμῶν τῶν παροικιῶν, τῶν δημοδῶν τραγουδιῶν καὶ τῶν κατωτέρων κοινωνικῶν τάξεων, ἀλλὰ ἡ γλῶσσα τῶν λογίων, τῶν ἐπιστημόνων, τῶν ἀνωτέρων τάξεων, ἡ γλῶσσα, ἡ καλλιεργημένη καὶ πλουτιζομένη κατὰ κανόνας ὁρισμένων.

Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω, θὰ ἐπικαλεσθῶ καὶ ἕτερον σημαντικὸν παράδειγμα ἀπὸ ἐν κράτος παμμέγιστον καὶ κατ' ἐξοχὴν πρακτικόν, τὴν Ἀμερικανὴν. Εἰς τὰς Ἡν. Πολιτείας ὁμιλοῦν ὅλας τὰς γλώσσας τοῦ κόσμου. Ἐκεῖ κρατεῖ ἀληθῆς βαβυλωνία. Ἐκατομύρια ἀνθρώπων ὁμιλοῦν τὴν διεφθαρμένην—τὴν πολὺ διεφθαρμένην—εἰς τὰ σχολεῖα ὅμως καὶ αὐτὰ τὰ στοιχειώδη ἐπιβλητικῶς καὶ ὑποχρεωτικῶς ἡ ὑπερκαθαρεύουσα ἀγγλικὴ τῶν ἐπιστημονικῶν συγγραμμάτων καὶ τῆς κλασσικῆς φιλολογίας.

Καὶ εἶνε εὐλογον αὐτὸ διότι δὲν εἶνε ὀρθὸν νὰ ἔλθῃ ἡ γλῶσσα ἐκ τῶν κάτω πρὸς τὰ ἄνω, ἀλλὰ ἐκ τῶν ἀνω πρὸς τὰ κάτω. Δὲν εἶνε ἡ γλῶσσα τῆς ταβέρνας καὶ τοῦ κασιόποτείου ἥτις πρέπει νὰ ἐπιβληθῇ εἰς τὴν γλῶσσαν τῶν μορφωμένων, ἀλλὰ ἀντιστρόφως οἱ μορφωμένοι εἶνε ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι θὰ ἐπιβάλλωσι τὴν γλῶσσαν εἰς τοὺς ἄλλους.

— Ἡ μαλλιαρὴ εἰς τὰ σχολεῖα

Πρέπει νὰ σημειωθῇ ὅτι, ἀπὸ τοῦ 1912 εἶχε καταβληθῇ ἡ πρώτη προσπάθεια πρὸς εἰσαγωγὴν τῆς μαλλιαρῆς γλώσσης εἰς τὰ σχολεῖα. Ἡ θεωρητικὴ αὐτὴ ἐνέσκηψεν ἐκ Γερμανίας ἡ μᾶλλον ἐκ τῶν σπουδασάντων εἰς Γερμανίαν καὶ ἐπανελθόντων ἐκεῖθεν διὰ νὰ σκορπίσωσιν εἰς τὴν ἡμετέραν ἐκπαίδευσιν καινὰ δαιμόνια καὶ νὰ εἰσαγάγουν νέους θεοὺς. Ἐννοῶ τοὺς δύο ἄνδρας τοὺς φιλοδοξοῦντας διὰ νέων θεωριῶν ν' ἀνακαινίσουν τὸ ἐκπαιδευτικὸν μας σύστημα, τὸν Δελμοῦζον καὶ τὸν Γλυνόν. Εἰς αὐτοὺς ἡ ἐκπαίδευσις ὀφείλει ὅλας τὰς συμφοράς, τὰς ὁποίας ὑφίσταται ἀπὸ τῆς ἐλευσεως των. Τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος ἐκοπίασε κατὰ τοὺς μακροὺς αἰῶνας τῶν ξενικῶν κατακτήσεων διὰ νὰ διατηρήσῃ τὴν ἐνότητα τῆς γραπτῆς γλώσσης του καὶ πολὺ ἐμόχθησεν ἐπὶ μίαν ἐκατονταετηρίδα ἀπὸ τοῦ Κοραΐ πρὸς διατήρησιν τῆς ἐνότητος τῆς γραπτῆς γλώσσης του, θαυμασίας ἀπὸ πάσης ἀπόψεως.

Καὶ ἐπέδραμον οἱ ἀνακαινισταὶ αὐτοὶ ὑπὸ τὸ πρόσχημα τῆς ἀναδιοργανώσεως τῆς ἐκπαιδεύσεως, προσεπάθησαν καὶ προσπαθοῦν ν' ἀλλοιώσουν τὴν μορφήν τῆς ὡραίας γλώσσης μας διότι τάχα «ἡ σύγχρονη ἀντίληψις», ἡ σύγχρονη διανοητικὴ καὶ «ἡ σύγχρονη προοδευτικὴ» καὶ ὅλαι αἱ ἄλλαι ἀνοήσιαι, τὰς ὁποίας κατεδικάσθημεν ν' ἀκούωμεν καὶ νὰ βλέπωμεν γραφομένας ἐπιβάλλουσι τὴν μεταρρυθμίσιν ταύτην.

Ἀλλὰ πῶς νὰ ἐπιβάλλωσι τὴν μεταρρυθμίσιν ταύτην;

Μολονότι ἡ ὑπερκαθαρεύουσα γλῶσσα μὲ τοὺς ἀρχαίους τύπους ἐδίδεν ἀφορμὴν εὐλογον ὅπως προκαλέσῃ σκέψιν καὶ προσπάθειαν πρὸς βελτίωσιν τῆς γλώσσης διὰ τῆς καταργήσεως τῶν ἀρχαϊκῶν καὶ τῆς καθιερωσέως τύπων ἀπλουστερόντων, ἐν τοῦτοις τὸ ἔδαφος δὲν ἦτο γόνιμον τότε πρὸς εἰσαγωγὴν καὶ ἐπικράτησιν μεταρρυθμίσεων τοιούτων, οἷας ἠνθόουν αἱ ἐκ Γερμανίας ἐνσκήψαντες ἀνακαινισταί.

Δὲν ὑπῆρχε, βλέπετε, τότε ὁ Δημητράτος, ὁ πρόεδρος τῆς διδασκαλικῆς Ὀμοσπονδίας, οὔτε τὸ Μαράσλειον, οὔτε ἡ παιδαγωγικὴ Ἀκαδημία. Αὐτὰ εἶνε προϊόντα τῶν νεωτέρων χρόνων, ὀφειλόμενα καὶ αὐτὰ εἰς τοὺς ἐκ Γερμανίας νέους μεταρρυθμιστάς. Ἀλλ' οὔτοι δὲν ἀπεγοητεύθησαν ἐκ τῶν ἐμποδίων, ἀλλ' ἐτέθησαν ἐπὶ τὸ ἔργον τῆς μεταρρυθμίσεως.

— Δελμοῦζος καὶ Γλυνός.

Καὶ ὁ μὲν Δελμοῦζος μεταβαίνει εἰς τὸν Βόλον καὶ ἐκεῖ ἰδρύει ἐν πρότυπον παρθενωγεῖον, ἀλλ' ὁ σκοπὸς δὲν ἠδύνατο νὰ ἐκπληρωθῇ ἐξ ὁλοκλήρου, ἐὰν δὲν προσηγορίζετο καὶ τὸ Ἐργατικὸν Κέντρον Βόλου, εἰς τὸ ὁποῖον ἠδύνατο πλησίον τῶν ἐργατῶν νὰ εὐρη ἔδαφος πρὸς εὐχερῆ ἀνάπτυξιν τῶν ἀνατρεπτικῶν ιδεῶν του. Καὶ δι' αὐτὸ εἰς ἐπιστολὴν τὴν ὁποίαν ἐστειλε πρὶν ἢ φθάσῃ εἰς Βόλον πρὸς τὸν Ζάχον, ὅστις ἦτο προϊστάμενος τοῦ Ἐργατικοῦ Κέντρου, δὲν δισταξεῖ νὰ γράψῃ ὅτι ταχέως θὰ πέσουν ὅλα τὰ σάπια ἰδανικά τοῦ Κράτους, ὡς τοιαῦτα δὲ ἐθεώρει, ὡς ἀπεδείχθη ἐκ τῆς δίκης ἐκείνης, τὰς περὶ θρησκείας, ἠθικῆς, πατρίδος καὶ οἰκογενείας ιδέας.

Ἀλλὰ δὲν εἶνε ὁ μοναδικὸς ἄξων, περὶ ὧν στρέφεται ἡ ὀλεθρία αὕτη μεταρρυθμιστικὴ κίνησις ὁ Δελμοῦζος. Ὑπάρχει καὶ ἕτερος πολὺτιμος σύντροφος πρὸς περαιοῦσιν τοῦ ἔργου, ὁ Γλυνὸς ἀποτελὼν τὸν πυρῆνα ἑτέρου μεταρρυθμιστικοῦ κέντρου. Ἀμφότεροι ἀποτελοῦν τὴν περίφημον δυάδα, σκοποῦσαν τὴν ἀνατροπὴν ὁλοκλήρου τῆς πολιτικῆς τάξεως. Ὁ Γλυνὸς ἀπὸ τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ ὁμίλου εἰς ὃν ὀπωσδήποτε δὲν ἐφάνερον σαφῶς τὰς ἀναρχικὰς ιδέας του, ὅπως μὴ προκαλέσῃ τὴν ἀντίδρασιν τῶν μελῶν ἐκείνων, οἵτινες καλῇ τῇ πίστει μετέχοντο τοιαύτας ιδέας, μετεπήδησεν αἰφνιδίως τῇ 28ῃ Ἀπριλίου τοῦ ἐτους εἰς τὴν συγκληθεῖσαν ἐν Ἀθήναις δημοδιδασκαλικὴν συνέλευσιν καὶ ἐκεῖ ἀπεριφράστως, ἀνευ οὐ-

δεμιάς συστολής εκήρυξε τὸ νέον εὐαγγέλιον τοῦ κομμουνισμοῦ. «Χαίρω—ἔλεγε—ποῦ μοῦ δίνεται ἡ εὐκαιρία νὰ ξεσπάσω καὶ νὰ κηρύξω δημοσίᾳ ὅτι δὲν ἀναγνωρίζω *οικογένεια, πατρίδα, θρησκεία*, ἀλλὰ γῆ, ἀνθρωποεπιστήμη».

— Τὰ «σάπια ἰδανικά»

Ἡ οἰκογένεια, ἡ πατρίς, ἡ θρησκεία ἦσαν τὰ σάπια ἰδανικά κατὰ τὸν Δελμοῦζον, τὰ κούφια καὶ ἀπραγματοποίητα κατὰ τὸν Γλυνόν. Ἡ αὐτὴ σχεδὸν ἔκφρασις καὶ ἡ αὐτὴ ἀπερίφραστος ἐκδήλωσις τῶν ἀνταρπετικῶν ἰδεῶν.

Καὶ ἐπανερχομαι εἰς τὸν Δελμοῦζον. Ἡ πρώτη προσπάθειά του εἰς Βόλον ἀπὸ τοῦ 1910 ἦτο νὰ καταργήσῃ τὰ θρησκευτικὰ ἐν τῷ παρθεναγωγείῳ, ν' ἀποκλείσῃ εἰς αὐτὸ τὴν εἴσοδον παντὸς ἱερωμένου, νὰ μαρτυρήσῃ ἄφραστον περιφρόνησιν πρὸς τὸν ἐπίσκοπον, ὃν μεταβάλλει εἰς τὸ σχολεῖον ἐτοποθέτησε πρὸς ἐκδήλωσιν περιφρονήσεως ὀπισθεν τῶν μαθητῶν καὶ νὰ παχάσῃ ἀπερίγραπτον ἐλευθερίαν εἰς τὰς μαθητριάς. Ὅτε μίαν ὥραίαν πρωΐαν ἡ κοινωνία τοῦ Βόλου, ἡ καθυστερημένη κατὰ τὰς ἀντιλήψεις ἐκείνων, ἀλλὰ ἡ ἀγνή καὶ ἄδολος μετὰ παραδόσεις τὰς πατριωτικὰς τοῦ παρελθόντος, κοινωνία τοῦ Βόλου ἐξηγέρθη κατηγανακτιζομένη καὶ ἐσάρωσε καὶ τὸ σχολεῖον καὶ τὸ ἐργατικὸν κέντρον. Καὶ ἀφοῦ ἐκλείσσε καὶ τὸ σχολεῖον αἱ πλείους μαθήτριαι συνεκεντρώθησαν τὴν ἐπομένην ἡμέραν διαμαρτυρόμεναι καὶ θέλουσαι νὰ εἰσβάλῃσι βιαίως εἰς τὸ σχολεῖον. Τὸ φαινόμενον δὲ τοῦτο ὠφείλετο εἰς τὴν ἀκρατον ἐλευθερίαν, ἣν ἔδιδεν εἰς τὰς κορασίδας σκοπίμως διὰ νὰ προκαλῇ τὸν ἐνθουσιασμόν αὐτὸν πρὸς τὸ σχολεῖον καὶ τὰς μεθόδους αὐτοῦ.

Μὴ νομίζετε δὲ ὅτι σὰς λέγω ὑπερβολάς. Ὅλα τὰ γεγονότα ταῦτα βεβαιοῦνται ἀπὸ τὰς καταθέσεις τῶν μαρτύρων ἐντελῶς ἀνυπόπτων καὶ ἀξίων πάσης πίστεως, ἐπιστημόνων περιωπῆς, λ.χ. ὡς τὸν μακαρίτην Μιλτιάδην Μπουφίδην, βουλευτὴν καὶ δικηγόρον, Ἰωαννίδην καὶ ἄλλους πολλούς. Ὁ μάρτυς Μιλτιάδης Μπουφίδης λέγει, «ὅτι ἀντελήφθη οὗτος κατὰ τοὺς περιπάτους τῶν κορασίων μετὰ τοῦ διευθυντοῦ των, ὅτι οὕτως αὐτὸς ἐκράτει τὴν προσήκουσαν εἰς διευθυντὴν σοβαρότητα, οὕτως τὰ κοράσια συμπεριφερόντο πρὸς αὐτὸν μετὰ τοῦ προσήκοντος σεβασμοῦ, ὁμιλοῦντα θορυβωδῶς ἐνώπιόν του, γελῶντα ὑπὲρ τὸ μέτρον, πειράζοντα ἀλλήλα κατ' ἀσύστολον εἰς κοράσια τρόπον».

Ὁ Ι. Ἰωαννίδης, δικηγόρος κατέθεσεν ὅτι «ἀπέσυρε τὴν κόρην του ἐκ τοῦ σχολείου, διότι ἐκ τῶν ἀφηγήσεων τῆς κόρης του ἀπεκόμισε τὴν ἐντύπωσιν, ὅτι ἐντὸς τοῦ σχολείου δὲν ἐτηρεῖτο ἡ προσήκουσα σεμνότης ἐκτὸς δὲ τοῦ σχολείου κατὰ τὰς ἐκδρομὰς αἱ μαθήτριαι ἐδείκνυνον πλήρη ἐλευθερίαν μεταξὺ των καὶ μετὰ τὸν διδάσκαλον, μεθ' οὗ καὶ εἰς χειρονομίας ἀκόμη ἤρχοντο, μὴ κρατοῦσαι οὐδένα ἀπέναντί του σεβασμόν».

— Πῶς ἐγίνετο ἡ διδασκαλία.

Ἀπὸ τὰ στενογραφημένα πρακτικὰ συνταχθέντα ἀπὸ τοὺς στενογράφους Μαγιάκων καὶ Πλαγιάννην θὰ μοι ἐπιτρέψῃτε ν' ἀπασπάρω καὶ μίαν ἄλλην σημαντικὴν κατὰ τὰς ἐνδὸς μάρτυρος Στασινοπούλου, ἀνδρὸς ἀξίου πάσης πίστεως ἀνωτέρου ὑπαλλήλου τοῦ τελωνείου Πειραιῶς, ὅστις βεβαίῳι τὰ ἑξῆς:

«Ἐγένετο κυριολεκτικῶς μαλλιοτράβηγμα μαθητῶν καὶ διδασκάλων κατὰ τὸν διεξαγόμενον μεταξὺ τούτων χιονοπόλεμον, εἰς τὸ μαλλιοτράβηγμα πολλάκις ὁ Δελμοῦζος ἐφθάνε καὶ μέχρις ἀγκαλισμάτων τῶν μαθητῶν, τὰς ἐστρύμωσεν εἰς τὸν τοῖχον καὶ ἐτριβε τὰ μοῦτρα τοὺς μετὰ χιόνι, ἀλλὰ καὶ πολλάκις τὰς ἤρπαξεν ἀπὸ τὸ στῆθος κατὰ τρόπον σκανδαλωδέστατον».

Γ. ΣΑΚΑΛΗΣ. Ἦσαν συκοφανταί, δι' αὐτὸ τὸ δικαστήριον τοὺς ἀπῆλλαξε.

Σ. ΣΩΤΗΡΙΑΔΗΣ. Σχετικῶς μετὰ τὴν ἀπαλλακτικὴν ἀπόφασιν τοῦ δικαστηρίου, δύναμαι νὰ σὰς πληροφορήσω διότι ἤμην Εἰσαγγελεὺς εἰς τὴν δίκην ἐκείνην, ὅτι τρεῖς ψῆφοι ἦσαν καταδικαστικαὶ καὶ δύο ἀπαλλακτικαί. Τώρα πῶς συνέβη τὸ περίεργον φαινόμενον νὰ εἴνε τρεῖς ψῆφοι καταδικαστικαὶ καὶ ἡ ἀπόφασις νὰ εἴνε ἀπαλλακτική, τοῦτο φαίνεται ἐκ πρώτης ὄψεως ἀνεξήγητον.

Γ. ΚΑΝΤΙΑΝΗΣ. Πῶς ἡ πλειονοψηφία τοῦ Ἐφετερίου ἐγίνε μειοψηφία.

Σ. ΣΩΤΗΡΙΑΔΗΣ. Θὰ σὰς τὸ ἐξηγήσω ἀμέσως. Ἐχώρισαν τὴν κατηγορίαν εἰς τρία κεφάλαια, ὑπῆρξαν τρεῖς καταδικαστικαὶ ψῆφοι, ἀλλ' αἱ ψῆφοι αὗται δὲν συνέπεσαν καὶ εἰς τὰ τρία κεφάλαια κατηγορίας, διότι ἐκ τῶν καταδικαστικῶν δικαστῶν, ὁ μὲν ἦτο καταδικαστικὸς εἰς τὸ ἐν κεφάλαιον καὶ ἀθωωτικὸς εἰς τὸ ἕτερον, εἰς τρόπον ὥστε κεχωρισμένως ἐν ἑκαστὸν ἐκ τῶν κεφαλαίων τῆς κατηγορίας δὲν συνεκέντρωσε πλειοψηφίαν καὶ συνεπῶς ἡ ἀπόφασις διὰ τὸν λόγον τοῦτον ἦτο ἀθωωτική. Ἐὰν δὲν ἐξερχέτο, ἡ κατηγορία, ἡ ἀπόφασις θὰ ἦτο

πρέπει νὰ σὰς εἴπω ὅτι ἀπόφασις ἀπαλλακτικὴ δὲν ἤθελε ποτὲ ἐκδοθῇ, ἐὰν ἡ ὑπόθεσις εἰσῆγγο καὶ ἐξεδικάζετο ὁμαλῶς. Ἀλλ' αὕτη εἰσῆγγο ἀνωμάλως καὶ θὰ σὰς τὸ ἐξηγήσω ἀμέσως.

Ἐκυβέρνησε τότε ὁ κ. Βενιζέλος. Διὰ νὰ ἦμαι εἰλικρινὴς πρέπει νὰ ὁμολογήσω, ὅτι τὸ κόμμα τῶν φιλελευθέρων οὐδέποτε εἶχεν ἐγκρίνει τοιαύτην εκπαιδευτικὴν πολιτικήν. Εἰς τὰ 1911 ὑπέβαλε τὴν γνωστὴν εἰς τὸ τότε σύνταγμα διάταξιν περὶ γλώσσης, εἰς δὲ τὰ 1914 ἐπέβαλε ν' ἀποσυρθῇ τὰ νομοσχέδια Γλυνοῦ-Τσιριμάνου, δι' ὧν ἐπεδιώκετο ἐκπαίδευσις γλωσσικῶς καὶ οὐσιαστικῶς ὀλιγώτερον ἀστική καὶ ἑλληνοπρεπής. Μόνον

εἰς τὰ 1923 ἐπὶ τῆς ἐπαναστάσεως Πλαστήρα, ἥτοι ἐπὶ στρατοκρατίας, εἰσῆλθον εἰς τὰ σχολεῖα ἡ δημοτικὴ γλῶσσα, ὅταν ἤλθωσαν τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας ὁ Δελμοῦζος καὶ ὁ Γλυνὸς καὶ ἐγκατεστάθησαν ἐκεῖ πανίσχυροι καὶ παντοδύναμοι, διευθύνοντες ὡς ἀπολύτως κυρίαρχοι τὴν ἐκπαίδευσιν, τοποθετηθέντες ὁ μὲν εἰς τὸ Μαρασλείον, εἰς δὲ ἔλαβον χώραν αἱ αὗται ἀκοσμίαι, αἰτινες εἶχον λάβει χώραν εἰς τὸ Παρθεναγωγεῖον Βόλου, ὁ δὲ εἰς τὴν Παιδαγωγικὴν Ἀκαδημίαν, εἰς ἣν ἐδίδασκον οἱ κομμουνισταὶ ὡς θὰ λαλήσω κατωτέρω.

(Εἰς τὸ προσεχὲς τὸ 2ον μέρος)

Α'. ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΝ ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟΝ ΣΥΝΕΔΡΙΟΝ

ΗΜΕΡΑ ΠΡΩΤΗ

Εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου «Παρνασσός» συνήλθε τὴν παρελθούσαν Κυριακὴν εἰς τὴν ἐναρκτήριον αὐτοῦ συνεδρίαν τὸ Πρῶτον Πανελλήνιον Δικηγορικὸν Συνέδριον. Παρέστησαν κατ' αὐτὴν οἱ ἀντιπρόσωποι—συνεδροὶ—τῶν Δικηγορικῶν Συλλόγων τοῦ Κράτους, οἱ Ὑπουργοὶ κ. κ. Τουρκοβασίλης, Παναγασταίου, Μεγλόπουλος καὶ Βελέντζας, οἱ κ. κ. Π. Τσαλδάρης, Ν. Τριανταφυλλᾶκος καὶ Κ. Δεμερτζής, πολλοὶ βουλευταί, δικηγόροι, δικασταί, τὸ συμβούλιον τοῦ Ἰατρικοῦ Συλλόγου, καὶ ἄλλοι ἐκ τοῦ ἐπιστημονικοῦ κόσμου τῶν δύο πόλεων.

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Δικηγορικοῦ Συλλόγου Ἀθηνῶν κ. Σταμ. Παπαφράγκος, λαβὼν τὸν λόγον ἐχαίρετῃ τοὺς συνέδρους καὶ ἐξῆρε τοὺς σκοποὺς τοῦ Συνεδρίου. Περιείων τὴν προσφώνησιν τοῦ δ. κ. Παπαφράγκος, παρεκάλεσε τὸν Ὑπουργὸν τῆς Δικαιοσύνης κ. Θ. Τουρκοβασίλην νὰ κηρύξῃ τὴν ἐναρκτήριον ἐργασίαν τοῦ Συνεδρίου.

Ο ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ κ. ΤΟΥΡΚΟΒΑΣΙΛΗ

Μετὰ τὸν κ. Παπαφράγκου ἔλαβε τὸν λόγον ὁ Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης κ. Τουρκοβασίλης ὁ ὅποιος εἶπε τὰ ἑξῆς:

«Συνέδριον τοῦ Δικηγορικοῦ Συλλόγου εἶνε ἀληθῶς ἔννοια πολὺ μεγάλη, διότι οὐδεὶς ἀγνοεῖ τὸ μέγεθος τῆς ἀποστολῆς τοῦ δικηγόρου εἰς τὴν κοινωνίαν. Ὁ δικηγορικὸς κόγος διὰ τῆς συμπήξεως τῶν Δικηγορικῶν Συλλόγων ἐκτήσατο δύναμιν ἀπεριόριστον καὶ εἶχεν ἀνάγκην τοῦτου διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν μεγάλων καὶ βαρείων ὑποχρεώσεών του.

Ἐχὼ ἀνάγκην νὰ ἐξάρω τὴν σημασίαν τῆς ἠθικῆς δυνάμεως τῶν δικηγορικῶν συλλόγων, προκειμένου νὰ τονίσω παραλείψεις τοῦ δικηγορικοῦ κόσμου τῆς Ἑλλάδος ἀναφερομένας εἰς τὸ παρελθόν.

Ἐίμαι εὐτυχής, ἐσυνέχισεν ὁ κ. Ὑπουργός, ὅτι κηρύσσω πρῶτος τὴν ἐναρκτήριον ἐργασίαν τοῦ Συνεδρίου. Τὰ θέματα, τὰ ὅποια θὰ ἀπασχολήσουν τὸ Συνέδριον, εἶνε σοβαρώτατα. Ἡ μελέτη τούτων θὰ καταλήξῃ προφανῶς εἰς ὑγιᾶ συμπεράσματα, ἐπὶ τῶν ὁποίων στηριζομένη ἡ Κυβέρνησις θὰ ἡδύνατο νὰ μεταρρυθμίσῃ τὴν κειμένην Νομοθεσίαν.

Ὁ δικηγόρος εἶνε φύλαξ τῶν Νόμων καὶ ἐν γένει οὐσιώδης συντελεστὴς τῆς ἀπονομῆς τῆς Δικαιοσύνης. Ὁ δικηγόρος εἶχεν ἀνάγκην νὰ ἀποκτήσῃ δύναμιν καὶ τὴν ἀπέκτησε διὰ τῆς συστάσεως Δικηγορικῶν Συλλόγων.

Ἐἶνε γνωστὸν ὅτι κατὰ τὸ παρελθὸν καιρὸα πλήγματα κατηνέχθησαν κατὰ τῆς ἐννοίας τοῦ δικαίου. Αἱ περιπτώσεις εἶνε δύο. Ἡ δίκη καὶ ἐκτέλεσις τῶν τιμῶν πολιτικῶν ἀνδρῶν καὶ τοῦ ἀρχιστρατήγου τῆς Χώρας καὶ ἡ ἐφαρμογὴ τῆς θανατικῆς ποινῆς διὰ τῆς ἀγχόνης, παρὰ τὴν ἀπ' αἰῶνας ἐπιστήμην».

(Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτου τοῦ λόγου τοῦ κ. Ὑπουργοῦ, ἐδημιουργήθη παρὰ δεκάδος περίπου δικηγόρων δημοκρατικῶν φρονημάτων θόρυβος. Ἡ μεγάλη ἐξ ἄλλου πλειοψηφία, τῶν δικηγόρων ἐπεδοκίμασε θορυβωδῶς τοὺς λόγους τοῦ κ. Ὑπουργοῦ, ὃν ἐχειροκρότουσιν ὁρῶντες, ἡπειλήθησαν δὲ πρὸς στιγμήν καὶ θλιβεραὶ σκηναί, καθόσον ἡ δεκάς τῶν δημοκρατικῶν δικηγόρων ἐπέμεινε εἰς τὴν ἀνάκλησιν τῶν λόγων τοῦ κ. Ὑπουργοῦ, φωνάζουσα:

— Δὲν εἶνε κομματικὸν τὸ συνέδριον.

Τέλος τῇ μεσολαβήσει τῶν ψυχραιμοτέρων δ κ. Ὑπουργὸς ἐσυνέχισεν ὡς ἐξῆς τὸν λόγον του.)

«Μακρὰν ἀφ' ὧν ἡ σκέψις δι' οἱ λόγοι μου οὗτοι δύνανται νὰ ἔχουν πολιτικὴν τινα ἐννοίαν. Ἀλλ' ἐνόμιζον δι' ὅτι ἡτο παράλειψις δι' ἐμὲ ἀσυγχώρητος ἐὰν ὁμιλῶν πρὸς τὸν δικηγορικὸν κόσμον τὸ πρῶτον συνερχόμενον ἐπισήμως ἵνα ἐκφέρῃ γνώμην ἐπὶ τῆς καταστάσεως τοῦ Δικαίου δὲν ἀνέφερον τὰς παραλείψεις ταύτας ὀφειλομένας ἴσως καὶ εἰς τὴν ὕλην βίαν ἥτις ἐκράτει τότε ἐκ μέρους τῶν κυβερνώντων καὶ εἰς τὴν ἔλλειψιν συνοχῆς τοῦ δικηγορικοῦ κόσμου ἥτις εὐτυχῶς συντελεῖται σήμερον διὰ τοῦ Συνδρίου σας. Δὲν ἔχω καμμίαν ἀμφιβολίαν δι' τὸ Συνδριον σας διὰ σημειώσῃ ἕνα σπουδαῖον σταθμὸν καὶ διὰ ἐγκαινιάσει νέαν περιόδον ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ ἑλληνικοῦ Δικαίου. Ὑπόσχομαι νὰ παρακολουθῶ τὰς ἐργασίας αὐτοῦ καὶ ἐξ ὑποχρεώσεως ἢ ἔχω ὡς ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης καὶ ἐκ τῆς ἐπιθυμίας ὑπὸ τῆς ὁποίας κατέχομαι ν' ἀκούσω τὰς ἀγορεύσεις τῶν ἀξιολύμων συναδέλφων οὔτινες θέλουσιν ὁμιλήσῃ ἐπὶ τῶν ἐν τῇ ἡμερησίᾳ διατάξει τῶν ἐργασιῶν τοῦ Συνδρίου σας ἀναγεγραμμένων θεμάτων. Εὐχόμεναι καὶ ἐλπίζω δι' οἱ ἀποφάσεις τοῦ Συνδρίου σας διὰ εἶναι τὸ ἀπαύγασμα μιᾶς ἐμπειριστατωμένης μελέτης τῆς ἐνεστώσης καταστάσεως τοῦ Δικαίου ὡς αὕτη διεμορφώθη ἐκ τῶν μεταπολεμικῶν συνθηκῶν καὶ δι' αἱ ἀποφάσεις θέλουσι συμβάλλει σπουδαίως εἰς τὴν ἐν γένει ἐξέλιξιν καὶ προαγωγὴν τῆς ἐννοίας τῆς ἑλληνικῆς Δικαιοσύνης. Ἐπὶ τούτοις ἔχω τὴν τιμὴν νὰ κυρῶ τὴν ἐναρξίν τῶν ἐργασιῶν τοῦ Συνδρίου».

Μετὰ ταῦτα προτάσει τοῦ Προέδρου τοῦ Δικηγ. Συλλόγου Λεοβαλίας, ἐγκριθείσῃ, τὸ Προεδρεῖον τοῦ Συνδρίου κατηρτίσθῃ ὡς ἐξῆς:

Πρόεδρος: Σταμ. Παπαρράγκος, Σπ. Γιαννόπουλος, Δ. Γαλανίδης, Δ. Σερμενέτης καὶ Πλουμιδάκης, ἀντιπρόεδροι, Χρ. Πράτσικας γεν. Γραμματεὺς, καὶ Γ. Γιωτόπουλος, Κ. Λέων, Δρανδάκης καὶ Ζάκκας γραμματεῖς.

Ο ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ κ. ΠΑΠΑΦΡΑΓΚΟΥ

Ἀμέσως μετὰ τὰς ἀρχαιρεσίας ὁ ἐκλεγείς πρόεδρος τοῦ συνεδρίου κ. Παπαφράγκος λέγει τὰ ἑξῆς:

«Εὐχαριστῶ ὑμᾶς κύριοι, ἐκ μέσης καρδίας.

Τὴν ἐκλογὴν μου ὡς Προέδρου τοῦ Συνεδρίου θεωρῶ καὶ ἀποδέχομαι ὡς ἐντολήν, ὅχι ὡς διακρίσιν - ὡς ἐντολήν βεβαίως τιμητικὴν, δι' ἣς ἡθελήσατε ἐν τῷ προσώπῳ ἐμοῦ νὰ τιμήσῃτε τὸν Δικηγορικὸν Σύλλογον Ἀθηνῶν εἰς ἀναγνώρισιν τῆς ὅλης δράσεως αὐτοῦ ὑπὲρ τοῦ Δικηγορικοῦ λειτουργήματος ἐν γένει καὶ τῆς Δικαιοσύνης.

Διακίης πόθος τοῦ Δικηγορικοῦ Σώματος ὑπῆρξεν ἀνεκαθεν ἡ ὁργάνωσις αὐτοῦ εἰς δικηγορικοὺς Συλλόγους. Πολλὰ κατεβλήθησαν ἐπὶ μακρὰ ἔτη προσπάθειαι ὅπως νομοθετικῶς καθιερωθῇ ὁ θεσμὸς τῶν Δικηγορικῶν Συλλόγων ὡς ἀρχῆς δημοσίας καὶ αὐτοτελοῦς. Μέχρις οὗ ὁριμὰ ἡ ἰδέα ἐπανειλημμέναι ἐγένοντο ἀπὸ πειρᾶς πρὸς ἱδρύσιν Δικηγορικῶν Συλλόγων ἐπὶ τῇ βάσει τῶν κοινῶν περὶ Σωματείων νομοθετικῶν διατάξεων. Ἐφ' ὅσον γνωρίζω τοιοῦτος Σύλλογος συνέστη τὸ πρῶτον ἐν ἔτει 1865, Πρόεδρος αὐτοῦ ἐγένετο ὁ Μάρκος Ρενιέρης, δικηγόρος τότε καὶ καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου. Δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐξακριβώσῃ ἐπὶ πόσον χρόνον ἐλειτούργησεν ὁ σύλλογος οὗτος· ἀλλὰ πάντως ὁ βίος αὐτοῦ δὲν ὑπῆρξε μακρὸς. Τῷ 1885 συνέστη δευτέρος σύλλογος. Πρόεδρος τοῦ ὁποίου ὑπῆρξεν ὁ Ἰωάννης Τυπάλδος· ὁ σύλλογος οὗτος ἐβίωσεν ἐπὶ τρία ἔτη, ἐξέδωκε δὲ καὶ πολλοὺς λόγους ἀπὸ περιοδικῶν κατὰ τὰ ἔτη 1885-1888. Τρίτος δικηγορικὸς σύλλογος συνέστη ἐν ἔτει 1895 ὑπὸ τὴν Προεδρίαν τοῦ Κωνσταντίνου Ἐσπλιν ὅστις ἐξηκολούθησε μετ' ἐπιτυχίας ἐργαζόμενος μέχρι τοῦ 1897. Τέλος τέταρτος τοιοῦτος σύλλογος συνέστη ἐν ἔτει 1905 ὑπὸ ἡντὸς Προεδρίαν τοῦ Ἰωάννου Εὐκλείδου, συντόμως ἐργασθεὶς ὑπὲρ τῆς Νομοθετικῆς καθιερώσεως ὡς θεσμοῦ τῶν δικηγορικῶν συλλόγων, ἐπιτευτοῦ χείσεως διὰ τοῦ Νόμου ΓΤΙΖ' τῆς 23 Δεκεμβρίου 1908.

Μετὰ πολλοῦ ἐνθουσιασμοῦ ὁ δικηγορικὸς κόσμος ἐκαίρησε τὴν καθιέρωσιν τοῦ θεσμοῦ αὐτοῦ κατὰ τὴν ἐποχὴν δ' ἐκείνην δικηγόροι ἐνθουσιάζοντες μετὰ συγκινήσεως τὴν παιδικὴν αὐτόματον χαρὰν καὶ τὴν νεανικὴν ζωνρότητα μετὰ τὴν ὁποίαν ὁ ἀρχαιότερος καὶ γηραιότερος τῶν τότε δικηγόρων, ὁ Σ. Μπαλάνος παρὰ τὰ 80 αὐτοῦ ἔτη προήδρευεν τῶν συνεδριάσεων ἐπὶ 15 συνεχεῖς ἡμέρας, καθ' ἃς διήρκεσαν αἱ πρῶται ἀρχαιρεσίαι.

Ἡ δράσις τῶν δικηγορικῶν συλλόγων ὄρεαμένη ὑπὸ τὰς χρηστοτέρας τῶν ἐλπίδων, ἀνεκότη κατ' ἀνάγκην κατ' ἀρχὰς μὲν ἐκ τῶν εὐτυχῶν γεγονότων τοῦ 1913 καὶ 1913, εἶτα δὲ ἐκ τῶν πολιτικῶν καὶ πολεμικῶν περιπετειῶν.

Οὐχ' ἦν τὸ δικηγορικὸν σῶμα Ἀθηνῶν δὲν ἔπαυσε μετὰ πολλοῦ ζήλου ἐργαζόμενος, χάρις δὲ εἰς τὰς ἀόκνους προσπάθειας καὶ εἰς τὴν ἐπιμονὴν αὐτοῦ ἐργασίαν ἐπετεύχθη ἡ νομοθετικὴ κύρωσις κατὰ Μάιον τοῦ 1926 τοῦ ἰσχύοντος Νόμου περὶ δικηγόρων.

Ἀπὸ τοῦ νόμου τούτου ἀρχεῖται νέα ἐποχὴ διὰ τὴν δικηγορίαν ἢ μᾶλλον κατ' ἀκριβείαν ἐρρυθμίσθη νομοθετικῶς ὅ,τι κατ' οὐσίαν εἶχεν ἀρχίσαι ὑφιστάμενον ἀπὸ τινῶν ἐτῶν.

Πρὸ τοῦ μεγάλου πολέμου, ἐπὶ ἄλλα κυρίως μετὰ τὸν πόλεμον νέαν μορφήν προσέλαβεν ἡ ὅλη κοινωνικὴ ζωὴ ἢ γιγαντιαία πρόοδος καὶ αἱ ποικίλαι ἐφαρμοгаὶ τῶν φυσικῶν καὶ ἐφηρμοσμένων ἐπιστημῶν ἐξεμηδένισαν σχεδὸν τὰς ἀπο-

στάσεις, ἔφεραν τοὺς λαοὺς ἐγγύτατα πρὸς ἀλλήλους, προσέδωκαν εἰς τὴν κοινωνικὴν δράσιν ὑπὸ πάσης αὐτῆς τὰς ἐκδηλώσεις τὸν χαρακτῆρα τῆς ταχύτητος καὶ τῆς νευρικότητος. Ἐκ πάντων τούτων νέοι κλάδοι τῆς Νομικῆς ἐπιστήμης ἐδημιουργήθησαν καὶ ἄλλοι ἐν σπέρματι μόνον τέως ὑπάρχοντες προσέλαβον μεγίστην ἀνάπτυξιν. Τὸ βιομηχανικὸν δίκαιον κατέλαβε πρωτεύουσαν θέσιν· τὸ διεθνὲς ἰδιωτικὸν δίκαιον ἐκτίσαστο μεγίστην πρακτικὴν ἀξίαν· νέοι θεσμοὶ ἐν τῷ ἐμπορικῷ Δικαίῳ διεπλάσθησαν· τὸ ποινικὸν δίκαιον διὰ τῶν βοηθητικῶν κλυομένων ἐπιστημῶν αὐτοῦ ἐπὶ νέων σχεδὸν βάσεων ὁμήρα θεμελιούται· αὐτοὶ οἱ θεσμοὶ τῆς οἰκογενείας καὶ τῆς ἰδιοκτησίας ἐφ' ὧν βασιζέται τὸ ὅστικόν Δίκαιον, οὐσιώδεις καὶ ἐν τισι ριζικαῖς ὑπέστησαν μεταβολάς. Παρ' ἡμῖν δὲ αἱ θλίβεαι τοῦ πολέμου συνέπειαι καὶ ἄλλα ἐγέννησαν σπουδαῖα καὶ ἀπὸ Νομικῆς ἀπόψεως ζητήματα, τὰ ἀφορῶντα τοὺς πρόσφυγας, τὴν ἀνταλλαγὴν τῶν πληθυσμῶν, τὰς περιουσίας τῶν ἐν Τουρκίᾳ Ἑλλήνων ὑπηκόων κλπ. Πάντα ταῦτα μετέβαλον κατ' ἀνάγκην οὐ μόνον τὸ στάδιον τῆς δράσεως ἀλλ' αὐτὴν ταύτην τὴν ἀποστολὴν τοῦ δικηγόρου.

Ὁ σύγχρονος δικηγόρος

Ὁ σύγχρονος δικηγόρος δὲν εἶναι πλέον ὁ δικηγόρος τοῦ 18ου αἰῶνος· δὲν δύναται νὰ ζῇ ἐγκλεισμένος εἰς τὸ γραφεῖον του, θεωρῶν τοὺς Πανδέκτας ὡς τὸ Α'. τῆς ἐπιστήμης του καὶ τὴν Πολιτικὴν Δικονομίαν ὡς τὸ Ω. Δὲν δύναται ν' ἀσχολεῖται ἀποκλειστικῶς εἰς ἀναδίφησιν τῶν κωνισαλέων κωδικῶν τοῦ παρελθόντος καὶ τῶν φακέλων ὀγκωδῶν διχογραφίων. Ὁ δικηγόρος ν' ἀνοίξῃ διάπλατα τὰ παράθυρα τοῦ γραφείου του ἵνα φθάσῃ μέχρις αὐτοῦ τὸ σφύριγμα τῆς κοινωνικῆς ζωῆς, ἵνα ἐκτείνῃ τὴν δράσιν εἰς ὅσον τὸ δυνατόν ευρύτερους ὁρίζοντας. Ὁφείλει νὰ παρακολουθῇ τὴν ἐξέλιξιν τῶν ἰδεῶν, οὐδεμίαν νέα ἰδέαν πρὸς νὰ καταδικάζεται καὶ ν' ἀπορρίπτεται ἀσυζητητῇ, οὐχὶ σπανίως ἐγγυλιέουσι σπέρματα ἀληθείας καὶ αἱ πλέον παράβολοι ἰδέαι.

Τούτου, λέγων δὲν ἐννοῶ βεβαίως τὰς ἰδέας τὰς ἀνταρπετικές, τὰς πολεμούσας αὐτὴν τὴν ὑπαρξίν τῆς κοινωνίας, τὰς ἀρνούμενας ὅ,τι ὑψηλότερον καὶ σεμνότερον, τὴν Πατρίδα, τὴν θρησκείαν, τὴν οἰκογένειαν τὰς ἐθνικάς παραδόσεις, πᾶν ὅ,τι ἀποτελεῖ τὴν εὐγένειαν τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως. Ἀλλ' ἐννοῶ τὰς ἰδέας τὰς προοδευτικές, τὰς ἀποσκοπούσας εἰς βελτίονα καὶ, ὡς εἶπωμεν τὴν λέξιν, εἰς ἡθικωτέραν διακρίσιν τῆς κοινωνίας. Ἡ πρόοδος δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἀνακοπῇ. Τίς δύναται σήμερον νὰ ὀρνηθῇ ὅτι τὸ χρέμα ὅσον καὶ ἂν εἴναι ἀκόμη ἰσχυρόν, ὑπέστη ὅμως ἡθικὴν μείωσιν, ἐπαγομένην ἀσφαλῶς καὶ μείωσιν τῆς δυνάμεώς του, μετὰ τὰς κατὰ τὸν πόλεμον καὶ ἰδίως μετὰ τὸν πόλεμον ἐφαρμοσθείσας μεθόδους πλουτισμοῦ, ὧν καὶ ἡμεῖς παρέστημεν δυστυχῶς μάρτυρες, καὶ τίς δὲν ἔχει πλέον πεισθῇ ὅτι ἡ ἐργασία καθίσταται ὁμημέραι κοινωνικὸς παράγων σπουδαιότερος τοῦ κεφαλαίου;

Τὴν κοινωνικὴν ἐξέλιξιν ὀφείλει ὁ δικηγόρος ἐνδελεχῶς νὰ παρακολουθῇ καὶ νὰ προσαρμόζεται πρὸς τὰς ἀλλαγὰς αὐτῆς. Σήμερον πάντες σπεύδουσιν αἱ δικαίαι διαδοῦσαι δεκάδας ἐτῶν δὲν εἶναι πλέον ἀνεκταί! Ὁ δικηγόρος δὲν εἶναι πλέον ὁ συνήγορος μόνον καὶ ὁ πληρεξούσιος.

εἶναι ὁ σύμβουλος, ὁ συμβιβαστής, ὁ διαιτητὴς πολλὰκις σταθὸν τῶν διαφερομένων. Τὸ ἔργον τοῦ συγχρόνου δικηγόρου εἰκότως ἀριστοτεχνικῶς εἰς δέκα λέξεις ὁ ἄλλος Πρόεδρος τοῦ Δικηγορικοῦ Συλλόγου τῶν Παρισίων George Devin «Conseiller, Conciller, Consoler sont du devoir et de l'art de l'avocat non moins que plaid».

Δὲν ἐπὶ χεῖρῶν ν' ἀναπτύξῃ τὴν ὥραιαν ταύτην ῥῆσιν, διότι φοβῶμαι μήπως πᾶσα ἀνάπτυξις μείωσιν τὴν ἐνέργειαν αὐτῆς, Καθῆκον καὶ τέχνη τοῦ δικηγόρου εἶναι τὸ συμβουλευεῖν, τὸ συμβιβάζειν, τὸ παρηγορεῖν ἐξ ἴσου πρὸς τὸ παρίστασθαι ἐνώπιον τῶν Δικαστηρίων.

Ἀλλὰ μήπως καὶ αὕτη ἡ ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων παράστασις τοῦ δικηγόρου εἶτε ὡς πληρεξουσίου τῶν διαδίκων εἶτε ὡς συνηγόρου τῶν κατηγορουμένων δὲν ὑπέστη ριζικὴν μεταβολὴν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη; οἱ δικασταὶ ὑπέστησαν καὶ αὐτοὶ τὴν ἐπίδρασιν τῆς κοινωνικῆς ἐξελίξεως ἢν πρὸ ὀλίγου ἐπεχείρησα νὰ εἰκονίσω. Ὁ σημερινὸς δικαστὴς δὲν εἶναι πλέον ὁ δικαστὴς τῶν παρωχημένων χρόνων, ὁ ἀτεγκτος καὶ βλοσυρὸς, ὁ ζῶν ἐκτὸς σχεδὸν τῆς κοινωνίας· ὁ σπανίως ἐμφανιζόμενος, ὁ μόνον ὁδὸν γνωρίζων τὴν ἀγορὰν ἀπὸ τοῦ οἴκου του εἰς τὸ Δικαστήριον. Εἶναι ἤδη καὶ αὐτὸς μέλος τῆς κοινωνίας καὶ ἐκ τῶν μᾶλλον ἐπιλέκτων· κατερχόμενος τῆς δικαστικῆς ἐδρας θὰ μεταβῇ εἰς τὸ θέατρον, εἰς τὴν συναυλίαν· θὰ τὸν συναντήσῃτε εἰς τὰς κοσμικὰς συγκεντρώσεις· παρακολουθεῖ καὶ αὐτὸς τὴν κίνησιν τῶν ἰδεῶν· ἐνδιαφέρεται διὰ τὴν φιλολογίαν καὶ τὰς καλὰς τέχνας.

Καὶ τοιοῦτος ὧν ἔχει κατ' ἀνάγκην ἀναλόγους ἀξιώσεις ἀπὸ τὸν δικηγόρον τὸν πρὸς αὐτὸν ἀποτεινόμενον. Βεβαίως ἡ εὐγλωττία δὲν ἔπαυσε νὰ εἴναι ἐκ τῶν σπουδαιότερων προσόντων τοῦ δικηγόρου· οὐτε τὸ καλῶς λέγειν ἔπαυσεν ἀσχοῦν γόητρον ἀπὸ τοῦ Δικαστικοῦ Βήματος. Ἀλλὰ βεβαίως δὲν συγκινεῖται πλέον ὁ δικαστὴς ἀπὸ τὰς μεγαλοστομίας φράσεις καὶ τὴν πομπώδη ρητορικὴν ἵνα πεισθῇ ἀπαιτεῖ ἀκριβολόγον, θετικὴν, σαφὴ διατύπωσιν, ἐπιχειρήματα ἐκ τῶν πραγμάτων προκύπτοντα καὶ οὐχὶ ἐκ κοινῶν θεωριῶν· ἀλλ' ὁ ἀμέσως αὐτὸς συνερχόμενος καὶ συμπτύκων ἐν τῇ ἀπονομῇ τοῦ Δικαίου, ὁ δικηγόρος δὲν νὰ τῷ καταστήσῃ δυνατόν νὰ θέσῃ τὸν δάκτυλον ἐπὶ τὸν τύπον τῶν ὧλων, νὰ τῷ εὐχεράνη τὴν σφυγομέτρησιν, οὕτως εἰπεῖν τῆς ὑποθέσεως.

Ἐντεῦθεν πολὺ γενικωτέρα μόρφωσις, ποιητικώτεραι γνώσεις, ευρύτερον πνεῦμα, θετικώτεροι ἀντιλήψεις ἀπαιτοῦνται πρὸς εὐδοκίμησιν ἐν τῇ συγχρόνῳ δικηγορίᾳ.

Δὲν ὁμιλήσω περὶ τῆς φιλολογικῆς καὶ ἱστορικῆς καὶ τῆς καλλιτεχνικῆς ἐκμορφώσεως, ἥτις πολλὴν ἔχει χρησιμότητα διὰ τὸν σύγχρονον δικηγόρον, διότι ἡμεῖς ἔχομεν τὸ παράδειγμα τῶν μεγάλων ἡμῶν διδασκάλων, οἵτινες πάντες σχεδὸν ἦσαν καὶ ἱστοριοδίφαι καὶ φιλόλογοι καὶ ποιηταὶ οὐχὶ ἀδόκιμοι ἐνίοι αὐτῶν. Τὰ ἱστορικὰ ἔργα τοῦ Μάρκου Ρενιέρη, τοῦ Παύλου Καλλιγᾶ, τοῦ Ἀχιλλέως Ἀγαθονίου, χθὲς ἔτι τοῦ Ἀντωνίου Μομφερράτου, ἵνα ἐλαχίστους ἀναφέρω, εἶναι ἐξ ἴσου σπουδαῖα ὅσον αἱ Νομικαὶ αὐτῶν ἐργασίαι.

Εἶτα λαμβάνει τὸν λόγον ὁ Πρόεδρος τῶν

*Ελληνικών Δικαστικών Συλλόγων κ. Τρικαίος, οστις λέγει ότι οι σκοποί του νεοπαγούς Συλλόγου των Ελλήνων Δικαστικών και δη ο κυριώτερος τούτων της βελτιώσεως και ανυψώσεως της εν γένει Δικαιοσύνης συμπίπτουσι τελείως προς τους των Δικηγορικών Συλλόγων.

*Η άπαρχή λέγει της πραγματώσεως των ευγενών ιδεωδών της Δικαιοσύνης είναι τα έργα της πρώτης συνελεύσεως των δικηγόρων. Ε'κφράζει την χαράν του ευχόμενος όπως η Ελληνική Δικαιοσύνη αποβή ο φάρος ο οδηγών εις την πραγμάτωσιν του Δικαίου και δηλοί ότι οι Έλληνες δικηγόροι θα εύρωσι παρά το πλευρόν των συμμάχους και συμπαραστάτας τους Έλληνες Δικαστάς.

ΗΜΕΡΑ ΔΕΥΤΕΡΑ

Κατά την δευτέραν ημέραν του Συνεδρίου παρισταμένων όλων των Συνέδρων και εκ των επισήμων του κ. Τουρκοβασίλη και Π. Τσαλδάρη, ο κ. Α. Ρωμανός αντιπρόεδρος του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών προέβη εις μακράν εισήγησιν επί του θέματος: «Είνε σκόπιμος ή εισαγωγή του συστήματος των μονομελών Πρωτοδικείων προς άπλοποίησιν της πολιτικής διαδικασίας και ταχύτεραν των δικών διεξαγωγής.»

Ο κ. Ρωμανός, ανέφερε εις τα εν Αγγλία κρατούντα, εξέφρασε δε άμφιβολίας περί του αν το σύστημα αυτό θα ήτο δυνατόν να ευδοκιμήσιν εν Ελλάδι. Είπεν ότι «οί ευπόκλητοι πολίται του ένοικιοστασίου του 1926 κατέλιπον θλιβεράν την ανάμνησιν της δράσεώς των ώστε να μη δύναται τις να διανοηθή καν την εις αυτούς ανάθεσιν της εκδικάσεως άστικών διαφορών. Εκείνο όμως όπερ καθιστά αδύνατον την άμεσον εφαρμογήν του μονομελούς συστήματος ως ίσχυει εν Αγγλία, είναι ότι τούτου εισαγομένου πρέπει να απολυθούν εκ των νυν ύπηρετούντων πρωτοδικών εκείνοι οίτινες δέν εύρον μέχρι τουδε την εύκαιρίαν να αποκαλύψουν την διανοητικήν και την ήθικήν ύπεροχήν και να έλκύσουν προς έαυτούς την άπεριόριστον έμπιστοσύνην του Κοινού.

Προς εφαρμογήν του μονομελούς συστήματος, τονίζει, πρέπει να συντρέχουν οί όροι οί συντελέσαντες εις την επιτυχίαν του θεσμού εν Αγγλία, ως έπίσης να λαμβάνηται και ή συναίνεσις τρόπον τινά της Κοινής Γνώμης, εις τρόπον ώστε να τρέφη αυτή ήδη άπεριόριστον έμπιστοσύνην ήτις αποτελεί όρον άπαραίτητον διά την καλήν της Δικαιοσύνης λειτουργίαν. Άλλως το σύστημα τούτο θα σημειώσιν άποτυχίαν».

Η βραδυτής της εκδικάσεως της υποθέσεως ό ρήτωρ εύρίσκει ότι είναι άπότοκος της

ίσχυούσης Πολ. Δικονομίας, ήτις έπαυσε πρό πολλού να προσαρμόζεται προς τας ύφισταμένας νυν κοινωνικάς και οικονομικάς συνθήκας και να παρακολουθή την καλπάζουσαν πρόοδον της συγχρόνου ιδιωτικής οικονομίας. Άνάγκη όθεν, είπε, να επιζητηθή ή θεραπεία των έλλείψεων της Πρωτοδικειακής Δικαιοσύνης εις την ανακαίνισιν της Πολ. Δικονομίας, και ιδία του τμήματος αυτής του ρυθμίζοντος την σύλλογην και συγκέντρωσιν των άποδείξεων και κυρίως αν μη άποκλειστικώς κατά την περί την άπόδειξιν διαδικασίαν προσκόπει και σχεδόν παραλύει ή δικαστηριακή μηχανή και εις αυτάς όφείλεται ή βραδυτάτη της δίκης περαίωσις».

Υπό την έννοιαν ταύτην ο κ. Ρωμανός συνιστά να μελετηθή σοβαρώς ή κατά το 1924 έπελθούσα μεταρρύθμισις της γερμανικής Πολ. Δικονομίας.

Ο κ. Παπαστεργίου, ξετάζων την ανάγκην της μειώσεως των δαπανών μιας δίκης, εύρίσκει ως σκόπιμον και επιβεβλημένην την ίδρυσιν των μονομελών δικαστηρίων με ώρισμένην δικαιοδοσίαν. Ούτω προτείνει όπως παρ' έκαστω Πρωτοδικείω ιδρυθή μονομελές Δικαστήριον με δικαστήν πρωτοδίκην, έχοντα τολάχιστον 10ετή ύπηρεσίαν. Ο δικαστής ούτος να δικάζη υποθέσεις ποσού μέχρι του όποιου δικάζει άνεκκλήτως το Πρωτοδεϊον, έπίσης συναλλαγματικάς ή γραμματικά και άγωγάς πληρωμής χρεών επί δημοσίων χρεών επί δημοσίων ή ιδιωτικών έγγραφων στηριζομένων, τας περί νομής, τας εκ της μισθώσεως, τας ιατρικάς και εργατικάς, τας άνακοπας πινάκων δικηγορικών δικαιωμάτων.

Αναπτύσσει εν τέλει τον τρόπον διά του όποιου θα καταστή δυνατή ή ταχεία συζήτησις υπό του Δικαστηρίου έκάστης υποθέσεως.

Ο κ. Αγγελόπουλος όμιλών επί της εισηγήσεως του κ. Ρωμανού αναφέρει εις ποία εκ των Κρατών εισήχθη το σύστημα των μονομελών Πρωτοδικείων και εις τίνα τούτων επέτυχε και εις ποία εξ άλλου άπέτυχε. Το ζήτημα τούτο, συνεχίζει, παρ' ήμιν άπησχόλησε τους κ. κ. Φιλάρετον και Φραγκιάν, ως έπίσης και την επί ύπουργίας του άειμνήστου Δημητράκοπούλου συσταθείσαν επιτροπήν προς αναθεώρησιν του οργανισμού των Δικαστηρίων και της Πολ. Δικονομίας εκ των κ. κ. Ματθ. Χατζάκου, εισαγγελέως του Αρείου Πάγου, και των άειμνήστων καθηγητών Σημαντήρα και Βασι-

λείου. Εν συμπεράσματι λέγει ότι ή όλοσχερης άντικατάστασις των Πρωτοδικείων διά μονομελών Δικαστηρίων είναι άποκρουστέα κατ' άρχήν. Μόνον επί ώρισμένων διαφορών άπλών θα ήδύνατο ίσως να γίνη λόγος, έστω και προσωρινώς μέχρις ου, ρυθμιζομένου του όλου ζητήματος και έξευρισκομένου του άναγκαίου αριθμού ικανών δικαστών, παύση τούτο να είναι σκόπιμον. Τουναντίον ή άντικατάστασις των Ειρηνοδικείων δι' έπαρχιακών δικαστηρίων, κατά το γερμανικόν πρότυπον, επιβάλλεται, διότι είναι ή πρακτικότερα και σκόπιμότερα του ζητήματος ρύθμισις, αλλά και τούτο έννοείται ότι δύναται να γίνη μόνον διά της συνολικής μεταβολής του δικαστικού μας οργανισμού και της Πολ. Δικονομίας.

Ο Εισαγγελεύς του Αρείου Πάγου κ. Χατζάκος πρόεδρος της επιτροπής την όποιαν άνέφερεν ο κ. Αγγελόπουλος, λέγει ότι ή επιτροπή έκείνη έπεξεργάσθη Όργανισμόν Δικαστηρίων, ό όποιος κατετέθη το 1917 εις την Βουλήν, δέν κατέστη όμως δυνατόν να ψηφισθή, διότι συνδέεται με τον άστικόν, ποινικόν και έμπορικόν Κώδικα. Εν συνεχεία παρατηρεί ότι διεπιστώθη και τότε ότι έπρεπε να λείψη ή διάκρισις των δικαστών των μέν ειρηνοδικών διοριζομένων υπό του ύπουργείου κατόπιν τυπικών τινων προσόντων, των δε λοιπών δικαστών εισερχομένων εις τον κλάδον, διά διαγωνισμού. Προς τον σκοπόν δέ, εξακολουθεί, όπως λείψη ή διάκρισις αυτή, συνέταξα τότε νομοσχέδιον, διά του όποιου άπεσκόπουν εις την καθάργησιν των ειρηνοδικών και την καθιέρωσιν δικαστηρίων κατά νομούς. Εάν έφηρμόζετο τότε το νομοσχέδιον, ήτο δυνατόν σήμερα να σκεφθώμεν περί καθιερώσεως των μονομελών δικαστηρίων. Εν τέλει λέγει ότι ή όλη δικαστηριακή ύπόθεσις συνδέεται άναποσπάστως με την μεταβολήν της Πολ. Δικονομίας.

Την 3.30' μ. μ. επαναλαμβανομένης της συνεδριάσεως ό καθηγητής του Πανεπιστημίου κ. Α. Παπούλιας έποίησατο διάλεξιν περί της άποστολής των Ελλήνων νομικών εν τή έρευνή της ιστορίας του Ελληνικού Δικαίου.

Ο κ. καθηγητής πραγματευόμενος μετά θαυμαστής σαφηνείας το θέμα τούτο, διαρεϊ τας κατευθύνσεις ως πρέπει να έχη ή Νομική εν γένει έπιστήμη, έφ' όσον πρόκειται να άνταποκρίνηται πλήρως εις την άποστολήν αυτής, εις τρεις ή πρώτη είναι ή ιστορι-

κή άφορώσα εις τα παρελθόν, ή δευτέρα είναι ή δογματική άφορώσα εις το παρόν και ή τρίτη είναι ή νομοπαρασκευαστική άφορώσα εις το μέλλον. Της ιστορικής κατευθύνσεως σκοπός είναι να ξεετάση το δίκαιον του παρελθόντος και να παρακολουθή την βαθμιαίαν διά μέσου του χρόνου εξέλιξιν αυτού μέχρι του παρόντος. Της δογματικής κατευθύνσεως σκοπός είναι να συλλέγη τους νυν ισχύοντας κανόνες έπεξεργαζόμενη αυτούς να καθιστά επιτηδείους διά την πρακτικήν εφαρμογήν.

Της νομοπαρασκευαστικής κατευθύνσεως σκοπός είναι να συγκρίνη το κρατούν δίκαιον προς τας ανάγκας του παρόντος και να συνάγη τας μεταβολάς αΐτινες πρέπει να επέλθωσιν επί του ισχύοντος δικαίου. Ακολουθως ό κ. Παπούλιας εξαίρει την σημασίαν της ιστορικής κατευθύνσεως, ή όποία διά της τετραμερούς διαιρέσεως της ιστορίας του όλου Ελληνικού Δικαίου, τούτέστιν εις την περίοδον του αρχαίου Ελληνικού Δικαίου, την περίοδον του Δικαίου του Ελληνισμού, την περίοδον του Βυζαντιακού Δικαίου και την περίοδον του μετά την άλωσιν της Κωνσταντινουπόλεως Ελληνισμού πιστοποιεί την πλήρη και άδιαίρετον ένότητα του Ελληνικού Δικαίου. Είτα έτόνισεν ό κ. Παπούλιας την αξίαν την όποιαν έχει διά τους συγχρόνους Έλληνας νομικούς ή έρευνα και ή έπίδοσις εις την ιστορίαν και την συναρμογήν του Δικαίου και των τεσσάρων τούτων περιόδων και κυρίως της προσφάτου τετάρτης περιόδου του Ελληνικού Δικαίου, διά της όποιας όχι μόνον ή ιστορική έρευνα συμπληρούται, αλλά και αυτή ή δογματική έρευνα πολλά δύναται να άντλήση ωφέληματα, έτι δε πλέον και αυτήν την τρίτην της νομικής έπιστήμης κατεύθυνσιν, την νομοπαρασκευαστικήν, δύναται να οδηγήσιν εις την θέσπισιν του Δικαίου του άνταποκρινόμενου προς τας ανάγκας και κοινωνικάς συνθήκας της εποχής.

Ούτω ή άποστολή των Ελλήνων νομικών, λέγει ό κ. Παπούλιας, εν τή έρευνή της ιστορίας του Ελληνικού Δικαίου, προσλαμβάνει εύρύτερον χαρακτήρα, άνταποκρινόμενον και εις τας τρεις της Νομικής έπιστήμης κατευθύνσεις.

ΗΜΕΡΑ ΤΡΙΤΗ

Κατά την τρίτην ημέραν των εργασιών Συνεδρίου έλαβε τον λόγον ό κ. Κ. Πετρίδης, δικηγόρος εκ Ναυπλίου, όστις έκαμεν

εισήγησιν ἐπὶ τοῦ θέματος: «Εἶνε σκόπιμος ἡ ἰδρυσις ἰδίων ποινικῶν δικαστηρίων καὶ ὁ χωρισμός τῶν ποινικῶν δικαστῶν ἀπὸ τῶν πολιτικῶν;» Ὁ κ. Πετρίδης, ἀναπτύσσων τὸ θέμα τοῦ εἶπεν ὅτι εἰδικεύσεις τῆς ποινικῆς δικαιοσύνης ὀφείλει τὴν γένεσίν της εἰς τὴν Γαλλικὴν Ἐπανάστασιν κατὰ τὴν ὁποίαν συνεστήθησαν ἴδια ποινικά δικαστήρια πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς μειώσεως τοῦ κύρους καὶ τῆς ἰσχύος τῆς δικαστικῆς ἐξουσίας.

Τὸ πρόγραμμα τῆς εἰδικεύσεως τῆς ποινικῆς δικαιοσύνης—συνεχίζει—εἶνε πολὺ-πλοκόν, καθ' ὅσον ἐνδιαφέρει τὴν ἐν γένει διαχείρισιν τῆς δικαιοσύνης, στρέφεται περὶ τὴν μεταρρυθμίσειν τῆς δικαστικῆς ὁργανώσεως, καθιερωμένης ἀπὸ αἰώνων, καὶ θίγει τὴν ἐνότητα τῆς ποινικῆς καὶ ἀστικῆς δικαιοσύνης, ἥτις παρουσιάζει ὀρισμένα πλεονεκτήματα, δημιουργουμένων ἰσχυρῶν δικαστικῶν συλλόγων καὶ ἀπομακρύνει τὴν ξηρότητα τοῦ αἰσθήματος καὶ τὴν σκληρότητα τῆς καρδίας τὰς ὁποίας δημιουργεῖ εἰς τοὺς δικαστὰς ἡ διαρκὴς θέα κακοποιῶν στοιχείων καὶ ἡ ἀποκλειστικὴ κρίσις τῶν ἀδικημάτων.

Τελευταῖον ἀναπτύσσει τὰς ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου διδασκομένας θεωρίας ὑποδεικνύει τὸν τρόπον τῆς πραγματοποιήσεως μὲν τῆς εἰδικεύσεως τῶν ποινικῶν δικαστῶν,

Ὁ ἐφθρτης κ. Γιώτης, λαμβάνων τὸν λόγον ἐπὶ τοῦ ὑπὸ συζήτησιν θέματος, λέγει ὅτι ἡ ποινικὴ ἐπιστήμη βαίνει πρὸς μίαν ἐξέλιξιν τείνουσαν νὰ λάβῃ χροιάν κοινωνικῆς ἐπιστήμης καὶ διὰ τὸν λόγον τοῦτον ὁ ποινικὸς δικαστὴς πρέπει νὰ στρέφεται πρὸς τὴν μελέτην τῶν κοινωνικῶν ἐπιστημῶν.

Μετὰ τὸν κ. Γιώτην ὁμιλεῖ ὁ πρῶτον εἰσαγγελεὺς Ἐφετῶν κ. Δαμασκινός, ὅστις λέγει ὅτι τὸ αἰώνιον φάσμα τῆς οικονομικῆς καχεξίας τοῦ Κράτους ὑπεβίβασε τὴν Δικαιοσύνην εἰς τὴν ἀπόκλειρον τῶν ἐξουσιῶν τοῦ Κράτους εἰς τρόπον ὥστε καὶ σήμερον ἐπὶ συστηματικὴν ἀρνήσιν κρατικὴν νὰ συναντᾷ αὐτὴ ὅταν πρόκηται νὰ προταθοῦν μέτρα βελτιώσεως καὶ προαγωγῆς τῆς. Ἡ ποινικὴ δικαιοσύνη ἐπὶ τῶν συγχρόνων ἡμερῶν ἐφθασεν εἰς τὸ ἀποχώρητον, θὰ ἠδύνατο δὲ καλεῖσθαι νὰ κακίῃ τὴν κρατικὴν μηχανὴν ὅτι εἰς ἐποχὴν ἐπιστημονικῆς ἐγκληματικότητος ἀφῆκε τὴν Δικαιοσύνην νὰ ἀροτριᾷ ἀκόμη μὲ τὸν κλασσικόν τοῦ Ἡσιόδου ἄροτρον. Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1917 πολλοὶ τῶν δικαστικῶν λειτουργῶν καὶ ἐξεχόντων νομομαθῶν, διαβλέποντες τὴν ἐπείγουσαν ἀνάγκην τοῦ χω-

ρισμοῦ τῆς ποινικῆς ἀπὸ τῆς πολιτικῆς δικαιοσύνης, προέτειναν τὸ μέτρον τοῦτο ὅπερ συνέκειτο εἰς τὴν σύστασιν ποινικοῦ δικαστικοῦ κλάδου ἀνακριτῶν καὶ προανακριτῶν, τῶν τελευταίων λαμβανομένων ἐκ τῆς ὑπηρεσίας τῆς ἀσφαλείας τοῦ Κράτους οὕτως ὥστε οἱ μὲν προανακριταὶ εἰδικῶς καὶ ἀποκλειστικῶς τῶν ἀπαραιτήτων ἀνακριτῶν πράξεων τῶν παραχούσων κίνδυνον ἐκ τῆς ἀνβολῆς καὶ εἰς τὴν ἐπιστημονικὴν ἀνάκρισιν. Οὗτοι θὰ ἠδύναντο νὰ ἐκλεγῶσι μετὰ τῶν εἰδικωτέρων καὶ ἰδιοφρεστετέρων ὁγάνων τῆς ἀστυνομίας καὶ θὰ ἐξηγοτῶντο ἐκ τῆς καθαρῶς δικαστικῆς ἐξουσίας. Οἱ δὲ ἀνακριταὶ θὰ ἔχωσι τὴν διεύθυνσιν καὶ τὸν ἔλεγον τῆς ἀνακρίσεως, τὴν ἐξέτασιν τῆς ταυτότητος τοῦ καταλογισμοῦ καὶ τῆς καταγωγῆς τῶν κατηγορουμένων κλπ.

Ἐν συνεχείᾳ λέγει ὅτι σκόπιμος εἶνε ἡ σύστασις σχολῆς ἐπιστημονικῆς ἀνακρίσεως εἰς τὴν ὁποίαν θὰ φοιτοῦν εἰσαγγελεῖς καὶ θὰ διδάσκωνται τοὺς κλάδους τῆς ἐπιστημονικῆς ἀνακρίσεως. Ἐκ τῶν ἀνακριτῶν θὰ λαμβάνωνται οἱ δικασταὶ τῶν ἀνωτέρων δικαστηρίων, ἐκ δὲ τῶν προανακριτῶν οἱ πταισματοδίκαι. Διὰ τοῦ αὐτοῦ συστήματος εἰσάγεται ἡ δικαστικὴ λογοκρισία τοῦ τύπου εἰς τὰς ὑπὸ ἀνάκρισιν ὑποθέσεις.

Νὰ ἰδρυθοῦν ἐγκληματικὸν καὶ ἀνθρωπολογικὸν μουσεῖον, ἐγκληματικὰ ἀνθρωπολογικὰ ἐργαστήρια καὶ νεκροσκοπεῖα εἰς ὅλας τὰς ἐπαρχίας χάριν τῆς κλινικῆς παρατηρήσεως τοῦ ἐγκλήματος, ὡς καὶ τῆς ἐγκληματολογικῆς ἱστορίας.

Κατὰ τὴν ἑκδοσιν ὅπως ἐπισπευθῇ ἡ ἐν Ἑλλάδι ἰδρυσις κρατικῆς ποινικῆς δικαιοσύνης χάριν τοῦ διεθνοῦς συμφέροντος τῆς Ἑλλάδος, δηλ. διὰ νὰ ἐπιτευχθῇ ἡ εἰσοδος εἰς αὐτὴν εἰς τὴν ἤδη καταρτιζομένην Κοινωνίαν τῶν Ἐθνῶν τοῦ διεθνοῦς ποινικοῦ δικαστηρίου. Οὕτω ἡ διεθνοποίησις τῆς ποινικῆς δικαιοσύνης θὰ ἐπιφέρῃ τὴν ἐνίστασιν ἐκδοσιν τῶν ἐγκληματικῶν, τὴν διεθνή λογοκρισίαν τῶν κινήματογράφων, τὸν περιορισμὸν τῆς πορνογραφίας, τὴν γενικὴν προστασίαν τῆς παιδικῆς ηλικίας, τὴν διεθνή πίστιν τῶν νομισμάτων, τὸν διεθνή κανονισμὸν τῆς ἀεροπορίας κλπ. Εὐχεται ἐν τέλει ὅπως τὸ Δικηγορικὸν Συνεδρίον προώθῃ τὴν Ἑλληνικὴν χώραν πρὸς νέους δόξοντας πραγματικοῦ πολιτισμοῦ.

(Ἡ συνέχεια τῶν ἐργασιῶν τοῦ Συνεδρίου εἰς τὸ προσεχές τεύχος).

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΟΙΝΩΝ ΚΑΙ ΟΙΝΟΠΝΕΥΜΑΤΩΝ

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Τηλεγραφικὴ Διεύθυνσις: «ΟΙΝΟΒΟΥΤΡΥΣ»

Ἑταιρικὸν κεφάλαιον ὁλοκλήρως καταβεβλημένον Δρχ. 10.000.000.—
Ἀποθεματικὸν μέχρι 31 Δεκεμβρίου 1922 11.616.111.—

ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΟΙΝΑΠΟΘΗΚΑΙ

Ἐν Μύλοις (Ἀθηνῶν), Ἐλευσίνι, Καλάμαις, Θεσσαλονίκῃ, Ἀχαΐα, Πάρῳ, Κίμῃ, Βελίκῃ, Γαστούνῃ, Βραχατιῳ, Δευκάδι, Σάμῳ, Ἀλιβερίῳ, Μαργοπούλῳ (Ἀττικῆς).

ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Οἶνοι: Λευκοί, Ἐρυθροί, Γλυκεῖς, Μοσχάτοι.

Οἰνόπνευμα Καθαρόν διὰ ποτοποιῆαν καὶ μετουσιωμένον διὰ φωτισμὸν καὶ θέρμανσιν.

Οἶνοι εἰς φιάλας: Ἐπιτραπέζιοι, τονωτικοί, θρεπτικοί.

Βερμούτ (ἐκ φυσικοῦ Μοσχάτου).

Ἀποσταγμα οἶνου: Μεγάλῃ παρακαταθήκῃ παλαιῶν ἀποσταγμάτων οἶνου, παραγωγῆς τοῦ ἐν Μύλοις Ἀποσταγματοποιείου.

Κοινὰ ἀρίστης ποιότητος ἐκ παλαιοῦ ἀποστάγματος.

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΧΗΜΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΛΙΠΑΣΜΑΤΩΝ

ΠΡΟΝΟΜΙΟΥΧΟΙ ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ

Δέχεται καταθέσεις ἐπὶ προθεσμίᾳ μὲ τοὺς κάτωθι τόκους ἀπληλαγμένους τελείως παντὸς φόρου.

ΕΙΣ ΔΡΑΧΜΑΣ

Διὰ τρεῖς μῆνας	Δι' ἑξ μῆνας	Δι' ἑν ἔτος καὶ πλέον
8 0/0	8 1/2 0/0	9 0/0
ΕΙΣ ΛΙΡΑΣ ΑΓΓΛΙΑΣ ἢ ΔΟΛΛΑΡΙΑ ἢ ΧΡΥΣΟΝ		
7 0/0	7 1/2 0/0	8 0/0

Κατὰ τὴν μετὰ τοῦ Δημοσίου σύμβασιν δημοσιευθεῖσαν εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 80 φύλλον τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως, τῆς 5 Μαρτίου 1926, αἱ παρὰ τῇ Ἑταιρίᾳ καταθέσεις εἶναι προνομιούχοι ἀπαλασσομένης τῆς προσόδου τούτων ἐπὶ δέκα πέντε ἔτη παντὸς φόρου δημοσίου, ἀπλοῦ ἢ συνθέτου ἢ οἰουδήποτε ἄλλου δημοτικοῦ ἢ τοπικοῦ παρόντος ἢ μέλλοντος.

Αἱ καταθέσεις χρησιμοποιοῦνται ἐξ ὁλοκλήρου, δυνάμει τῆς ἰδίας συμβάσεως, πρὸς παροχὴν λιπασμάτων ἐπὶ πιστώσει εἰς τοὺς γεωργοὺς ἐπὶ τῷ αὐτῷ τόκῳ

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΤΣΙΜΕΝΤΩΝ Ο "ΤΙΤΑΝ",

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΑ 3.000.000 ΔΡ.

ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑ ΕΝ ΕΛΕΥΣΙΝΙ

ΑΡΙΘ. ΤΗΛ. 6-54

Τηλεγραφική Διεύθυνσις:

"ΣΙΜΕΝΤΟΤΙΤΑΝ ΑΘΗΝΑΣ,"

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ 33 ΤΗΛΕΦ. ΑΡ. 5-77
Γραφεία φορτώσεων εν ΠΕΙΡΑΙ
Τηλ. αριθ. 2-63

Τσιμέντα «Τιτάν» τύπου «Πορτλάν» (Ciment artificiel Portland) ανταποκρι-
νόμενα εις τοὺς αὐστηροτέρους ἐπισήμους κανονισμοὺς τῶν πεπολιτισμένων Κρα-
τῶν δι' ἔργα ἐκ Μπετόν πάσης φύσεως.

Béton armé λιμενικά, πλακοποιία, ἐπιστρώσεις, ὑποστρώσεις ὁδῶν, κατα-
σκευὴ πλίνθων (τούβλων) καὶ ὀγκολίθων (ἀγκωνάρια), πρέκια κτλ.

Τσιμέντο «Κέρωψ». Εἰδικὴ κονία, κατάλληλος διὰ τὴν κατασκευὴν ὕδρυ-
λικῶν ἀμμοκονιασμάτων διὰ συνήθεις λιθοδομάς, ἢ πλινθοδομάς, ἀντικαθιστῶσα
μὲ πλεῖστα ὅσα προτερήματα τὰ ἀμμοκονιάματα ἐξ ἀσβέστου.

Πολὺ ταχύτερα πῆξις. Ἀσυγκρίτως μεγαλειτέρα ἀντοχή, ὅθεν: Ταχύτης ἐκτε-
λέσεως. Σημαντικὴ ἐλάττωσις τοῦ πάχους τῶν τοίχων, ἤτοι: Κέρδος εἰς χρήσιμον
χῶρον καὶ οἰκονομία εἰς ἐργατικά καὶ ὄγκον λιθοδομῆς.

Συνιστᾶται ἰδιαίτερος δι' ἔργα λιμενικά.

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΧΗΜΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΛΙΠΑΣΜΑΤΩΝ

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

33 ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ 33

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑΙ ΕΙΣ ΠΑΣΑΣ ΤΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΑΣ ΠΟΛΕΙΣ & ΚΩΜΟΠΟΛΕΙΣ

ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΩΝ

Χημικά Λιπάσματα.—Εἰδικὰ σύνθετα λιπάσματα διαφόρων τύπων διὰ πᾶσαν
ἐν γένει καλλιέργειαν καὶ ἀπλᾶ (ἄζωτοσχα, ὑπερφωσφορικά, καλλιοσχα).

Ὁξέα.—Θεικόν, Νιτρικόν, Ὑδροχλωρικόν, Θεικὸς σίδηρος, Περιοσπορίνη.

Εἶδη ὕελουργείου.—Υελοπινάκες κοινοὶ (τζάμια) ἐπιτραπέζια εἶδη. Φιάλαι
παντὸς εἶδους Δαμιζάναι κ.τ.λ.

Ἡ Ἑταιρεία ἔχει ἰδιαίτερον τμήμα ΓΕΩΠΟΝΙΚΟΝ τὸ ὁποῖον παρέχει δωρεάν,
προφορικῶς ἢ δι' ἀλληλογραφίας, πᾶσαν πληροφορίαν δι' ὅλα τὰ γεωργικὰ ζητή-
ματα καὶ εἰδικῶς διὰ τὴν χρῆσιν τῶν λιπασμάτων τῆς.